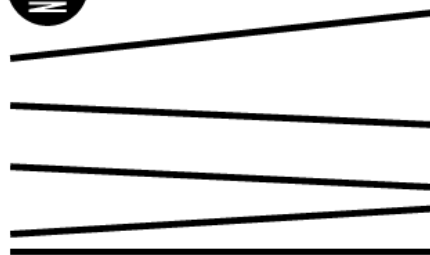

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

ved M. Lorenzen.

Signeformularer og Trylleråd : efter yngre
jyske håndskrifter

Aalborg : Marinus M. Schultz, 1872

71 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Lørenzen.
Signeformularer og
Trylleråd.
1872.

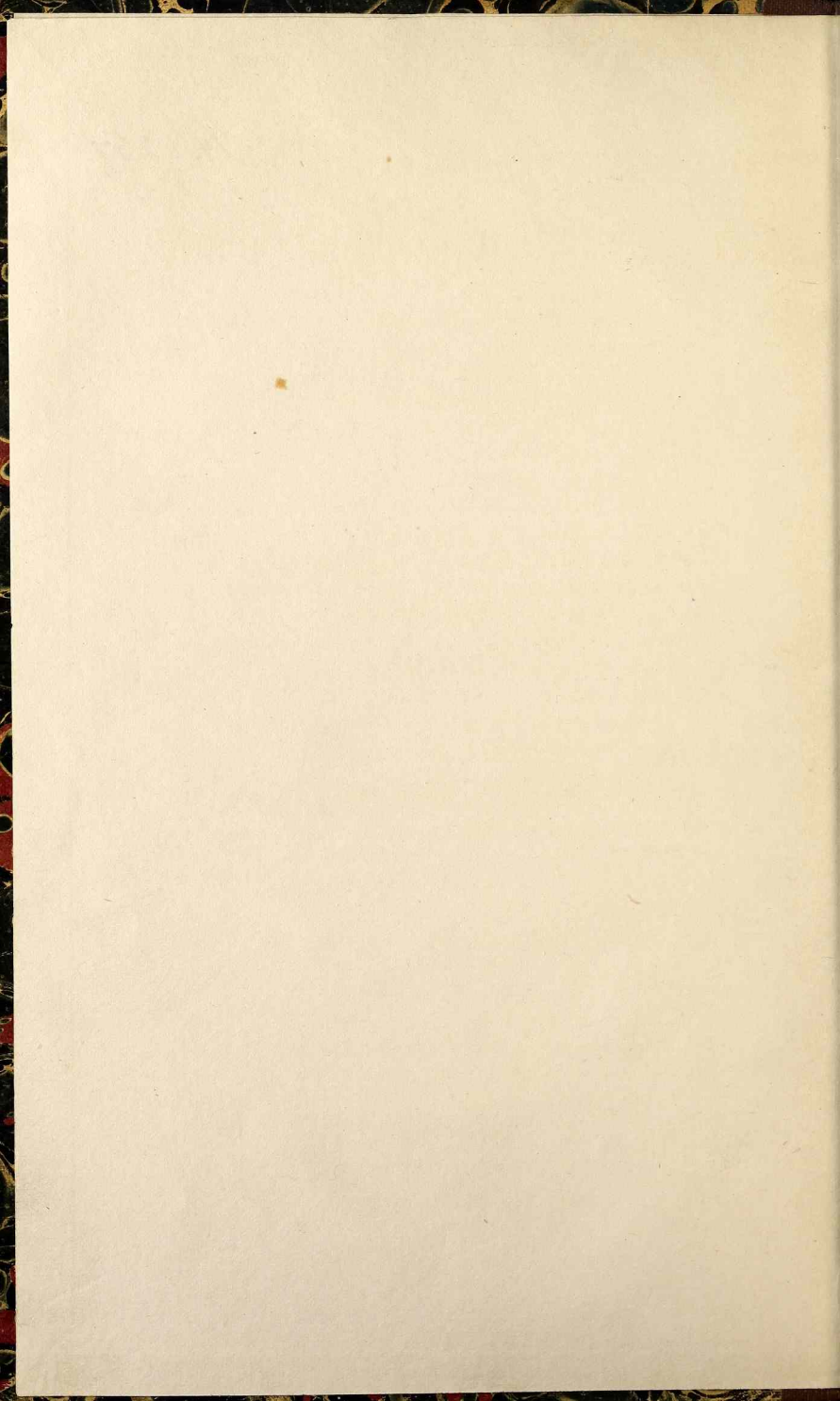
14. - 257. - 8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130018132657

14-457

Signeformularer og Trylleråd.

Efter yngre jyske håndskrifter

ved

M. Lorenzen.

Aftryk af „Samlinger til jysk Historie og Topografi“.

AALBORG.

Forlagt af Marinus M. Schultz
og trykt hos Oluf Olufsen.

1872.

Signalmentar og Fyrtid

Efter nogle nye håndskrifter

af

M. L. L. L.

Alteft af Samlingen til Fyrtid Litteratur og Tegninger.

1812

Indlagt af Marinus M. Rasmussen
og borte den 10. April 1812.

1812

Indledning.

Medens den stigende oplysning på den ene side desværre endnu langt fra kan siges at have fået bugt med al den overtro, der nedarvet fra gammel tid endnu lever et ret frodigt om end temmelig skjult liv i almuens bevidsthed, så har den på den anden side endnu heller ikke helt tilintetgjort den modsatte fejlagtige anskuelse, den overtro, der, beroende på mangelfuld indsigt i den rette sammenhæng, går ud på, at vore folkeminder som indholdsløs amnestuesnak og selvlavet vilkårlighed ikke på nogen måde kan gøre fordring på videnskabelig interesse. Man møder frem med en forudfattet, ubegrundet mening og husker ikke på, at når man i videnskaben vil have ret til at tale med, så nyter det ikke, at man fornemt er uvidende om de alt indvundne resultater og taler med en røst fra forrige århundrede; man må tværtimod åbne øje og øre for de nye iagttagelser og ideer og udholdende, år for år, søge at bemægtige sig de modne frugter på videnskabens træ; man må — for at komme tilbage til det tilfælde, som her nærmest interesserer os — ikke som i gammel tid på forhånd betragte de folkelige overleveringer som indholdsløse vilkårligheder men rolig give sig til at iagttage dem gennem den historiske sammenlignings klarende glas, benyttende sig af forgængeres erfaring og af de opdagelser, den komparative metode alt har gjort, og så må man nødvendigvis komme til det resultat, hvortil alle de, der har studeret sagen, er komne,

at den nævnte opfattelse af folkedigtning og folketro må siges at betegne et forældet standpunkt og kun med rette tilhører en tid, der mindst ligger forud for Jakob Grimms tyske mytologi — denne epokegørende bog, der som bekendt for så stor en del er bygget netop på den folkelige tradition fra Tysklands forskellige egne; — saa må man nødvendigvis komme til det resultat, at f. ex. almuens overtro for største delen langt fra at være vilkårlighed tværtimod i lige linje stammer fra den hedenske oldtids religiøse liv og hele verdensbetragtning og altså i sin rene skikkelse må forklares som et produkt af de samme indre og ydre faktorer som denne. Ofte træder overensstemmelsen mellem nutidens overtro og den gamle hedenske lære så klart frem, at den rette sammenhæng straks falder i øjnene. Når man således i Sundeved betragter bisole som ondtvarslende og desuden kalder dem „solulve“, så ser man straks, at det er Eddaens forestilling om Sköll, der her går igen efter 1000 års kristendom; men så let plejer man dog i almindelighed ikke at komme til sandheden, hvilket man heller ikke kunde vente, når man husker på, at alle disse overtroiske forestillinger i århundreder ligesom bag kristendommens ryg er blevne hviskede fra den ene slægt til den anden: hvor let kunde der ikke blot én gang høres fejl, hvor let kunde ikke opfattelsen af det hørte påvirkes af tidligere ideer? — De gamle guder spiller endnu en rolle i overtroen men under andre navne; Odin og Tor er blevne til Jesus eller Petrus og omgivelserne modificerede så godt som muligt efter kristendommens fordringer. Lad os anføre et eksempel herpå og lad os vælge dette med særligt hensyn på det følgende. Thiele (Danmarks folkesagn III, no. 530) siger: „Imod forvridning af et ledemod signede man i Jylland ved at sige:

Jesus op ad bjærgen red,
der vred han sin fod af led.

Så satte han sig ned at signe.

Så sagde han:

Jeg signer sener i sener,

årer i årer,

kød i kød

og blod i blod!

Så satte han hånden til jorden ned,
 så lægedes hans fodeled!
 I navn osv.“

og bagefter (no. 531) anfører han den samme formular fra Nordlandene i en på flere steder noget bedre opskrift¹⁾:

Jesus red sig til hede,
 der red han syndt sit foleben²⁾.

Jesus stigede af og lægte det.

Jesus lagde marv i marv,

Jesus lagde ben i ben,

Jesus lagde kød i kød,

Jesus lagde derpå et blad,

at det skulde blive i samme stad.

I tre navne osv.

Hvo vilde vel nu ved første øjekast ane hedensk oprindelse hertil, og dog er dette tilfældet. Man har nemlig i Merseburg i et gammelt håndskrift (fra 10de årh.) opdaget et par oldtyske trylleformularer, hvoraf den ene lyder således:

„Phol ende Uuódan	thú biguolen Uuodan
uoorun zi holza,	sô hê uuola conda,
dû uuart dëmo Balderes	Sôse bënrenki
uolon	sôse bluotrenki,
sîn uuoze birenkit.	sôse lidirenki
Thû biguolen Sinthgunt,	
Sunnâ êrâ suister,	Bên zi bêna,
thrû biguolen Frûjâ,	bluot zi bluoda,
Uollâ êrâ suister,	lid zi geliden,
	sô sê gelimida sîn.“ ³⁾

Denne rent hedenske formular, der jo åbenbart har ligget den oprindelige kilde til Thieles no. 530 og 531 meget

¹⁾ Efter Hammond, Nord. Missionshistorie, s. 120.

²⁾ o: der red han syndt (i stykker) sin foles ben.

³⁾ Her aftrykt efter Schade, altdeutsches Lesebuch I, s. 7. — På dansk: Fol og Vodan for til skovs; da blev foden forvreden på Balders fole. Da signede Sintgunt (og) Sunna, hendes søster, da signede Freja (og) Folla, hendes søster, da signede Vodan, som han vel forstod. Således benvridning som blodvridning, som ledvridning Ben til ben, blod til blod, led til led, som om de var limede sammen. —

J. Grimm bemærker om formularen (Mytologie 2 udg. s. 1181):

nær, har man altsaa i den nordiske form søgt at bringe i samklang med kristendommen så godt man kunde; guderne er blevne til Jesus, for så vidt som de ikke er rent udeladte, ja i en estisk opskrift har man endnu ikke været fornøjet dermed men i stedet for „til skovs“ (zi holza) sat „til kirke.“¹⁾ — Dette var et eksempel, som uden stor möje kunde forøges med andre, selv om man end sjælden er så heldig at have den oprindelige hedenske form så tydelig bevaret og at finde den sande sammenhæng så umiddelbart slående som her; i mange tilfælde fordrer den tilfredsstillende bevisførelse en hel række vidtløftige undersøgelser og sammenstillinger, og, — på den anden side, — i mange tilfælde, hvor man af en eller anden grund bestemt må antage mytologisk oprindelse²⁾, der finder vi ingen oplysninger i Eddaerne eller vore andre kilder til forfædrenes tro. Husker vi nu imidlertid på, hvor ofte vi må klage over mangelfuldhed ved kilderne til den almindelige historie, så tør vi også her trøstigt gå ud fra, at langt fra alle enkeltheder i mytologien er os overleverede i de gamle skrifter, vi tør trøstigt forudsætte, at mangt et lille træk tilfældigvis er udeladt, der ligesom de mange, vi klart kan kontrollere, i den folkelige tradition kan have holdt sig lige til vore dage, og vi ser således muligheden af, at almuens overtro på mange

„hier wird ein den göttern zugestossnes abenteuer besungen, wie Wôdan Balders ausgerenktes füllen durch besprechen (bigalan) geheilt habe. die hersagung des lieds heilt nun auch andere lahme rosse. was die übrigen götter nicht vermögen, vermag Wôdan, gerade wie es Yngl. sag. 7 heisst: „þat kunni hann (o: Óðinn) enn at gera með orðum einum, at slökkva eld ok kyrra sjá ok snúa vindum hverja leið er hann vildi.“ er ist also der grösste zauberer oder wunderer von allen.“

1) Kreutzwald: Mythische und magische Lieder der Esten. p. 97, no. 26 A. — Det kunde måske endnu her bemærkes, at denne samme vidt udbredte formular (se f. ex. Mannhardt, Germanische Mythen s. 69) har den bekendte tyske lærde A. Kuhn (Zeitschrift f. vergl. Sprachforschung XIII) ment at kunne påvise i vederne. —

2) Når f. ex. i den følgende samlings no. 4 „det himmelske ny“ kaldes „kongens søn af sky“ eller betegnes som „den himmelske hjort med sine takker to“, så er dette uden tvivl lævning af en ældgamle måne-kultus. Opfattelsen som hankön stemmer med oldn. máni, got. mena osv. —

punkter kan få en stor betydning for den rette forståelse af oldtidens religiøse liv som udfylgende, forbindende, oplysende de ældre skrevne kilders beretninger.

Imidlertid er det langt fra min mening, at hele vor almues overtro har mytologisk oprindelse, at alle enkeltheder deri stammer fra det nordiske hedenskabs verdensanskuelse; tværtimod har den optaget i sig en hel del bestanddele af fremmed, nyere stof, der bestemt må udskilles fra det nationale som en egen afdeling for sig, og som fortrinsvis findes repræsenteret i den med middelalderens magi mere beslægtede retning af overtroen, hvortil den følgende samling indhold hører. Idet vi nemlig ser bort fra de forholdsvis få tilfælde, hvor ligefrem vilkårlighed kan lade sig påvise, således som ved det følgende no. 69, der skyldes et indfald af den bekendte teologiske professor Niels Hemmingsøn¹⁾, vil vi, selv med et meget løseligt kendskab til middelalderens vidt udviklede kunstmagi, allerede ved første øjekast på flere af de nedenfor meddelte opskrifter opdage en overensstemmelse dermed, som ved nøjere undersøgelse bliver i den grad påfaldende, at vi ikke kan tvivle om, hvor vi skal søge kilden til denne afdeling af overtroen. Dette gælder ikke alene om største parten af de mange underlige, fremmede ord og tegn, der, hvor uforståelige de end nu så godt som alle forekommer os, dog sikkert en gang har haft en vis betydning, som det måske til dels endnu ikke var aldeles umuligt

¹⁾ Hans egen beretning (*Admonitio de superstitionibus magicis vitandis*. Kbhvn. 1575, C. 2—3) kan jeg ikke nægte mig den fornøjelse at meddele. Han holdt forelæsning over dialectica og fremsagde og forklarede versus hos, olim in scholis visitatos: *Fecana, cageti* osv. (s. no. 69). „*Hic ioco addidi, valere hos versus contra febrim, si singula verba inscriberentur pani, et ægroto ordine darentur, ita vt quotidie vnum frustum panis cum inscripto verbo comederet. Quid hic accidit? Aderat quidam homo simplex et bonus, qui iocum non intellexit, sed credidit rem serio agi. Cum ergo post paucos dies famulus, quem tum habebat, incideret in grauissimam febrim, dat ægrotanti primo die frustum panis, cui inscriptum erat primum verbum, Fecana, et deinde ordine vsque ad sextum verbum, Gebali, tum enim sanabatur febricitans. Alij autem, videntes efficaciam amuleti, secuti sunt exemplum et multos curabant. Tandem patefacto ioco virtus amuleti deficit.*“ Ikke desto mindre har troen på dens kraft holdt sig til vore dage. —

at finde, hvis det ved et meget stort materiale kunde lykkes at bestemme de oprindelige læsemåder, og hvis man i det hele taget fandt det umagen værd. Det berømte Abracadabra¹⁾, der kan forfølges tilbage til omtr. år 200 e. Kr., er således uden tvivl opstået af navnet Abraxa, der hos de gnostiske Basilidianere i 2 årh. e. Kr. var den hemmelige benævnelse på den uudsigelige gud; summen af de græske bogstaver i ordet (Abraxas), betragtede som taltegn, udgør 365, tallet på verdenskræfter og ånder foruden på årets dage²⁾. — Men, som sagt, det er ikke blot disse underlige, uforståelige, ofte arabisk-udseende ord, der må tilskrives middelalderens systematisk-„videnskabelige“ magi og med den for en stor del have orientalsk oprindelse, også adskillige af de i det følgende meddelte lange danske remser (tydeligst måske no. 56—60) viser mere eller mindre klart samme steds hen, hvad enten de nu ligefrem stammer derfra, eller de — hvad der også findes talrige eksempler på — er yngre analogidannelser, med god tro støbte i den oprindelige, bekendte form. Imidlertid skal jeg her ikke trætte med at anføre ældre af den slags opskrifter til sammenligning, da alle disse formularer foruden at være meget kedelige ved deres store brede, deres gentagelser og vidtgående omhyggelighed for at forudse alle mulig indtræffende tilfælde på grund af deres fremmede oprindelse forholdsvis har en ringere interesse for os, tilmed da de her som løsrevne rester ikke kan ses i systemets belysning. Jeg skal blot gøre opmærksom på den forbindelse, som den oprindelige kunstmagi her ofte indgår med den ældre mere primitive overtro³⁾, i det ældgamle ceremonier, der stammer fra den hedenske oldtid, ofte anvendes som ramme for senere besværgelser af den anførte art og undertiden er så sammenvoksede og blandede dermed, at det ikke altid er så ganske nemt at bestemme, hvad der hører til den ene eller den anden af de to hovedarter, ti f. ex. at ville antage, at en formular nødvendigvis måtte regnes

1) No. 72 nedenfor, hvor der kunde tilføjes, at et prof. S. Grundtvig tilhørende hdskr. fra Ringkøbingegnen som brugsanvisning har følgende: „Saadan Sedel henges tjendes paa den syges Hals i 24 Timer; tag det saa tjendes af og kast det i Ilden, men gaae strax derfra.“ —

2) Walch, Hist. der Ketzereien, I, 261 ff.

3) se f. ex. no. 56—60 nedenfor.

til den yngre slags, fordi den ikke kan føres tilbage til hedensk form men tydelig røber oprindelse efter kristendommens indførelse, dette vilde ofte være aldeles urigtigt. Husker vi nemlig på, hvor stor en rolle analogidannelsen spiller ved formler af den yngre art, er det ikke urimeligt i den første kristne tid at vente lignende også for den ældres vedkommende, og ser vi så, hvorledes f. ex. no. 3 blandt andet ved den episke indledning i den direkte henvendelse til helgeninden fuldstændig har den bygning, som synes at være typisk for formlerne fra de gotiske folks oldtid, så må vi nødvendigvis anse den for dannet i analogi med de ældre, af mytologisk oprindelse og regne den med til samme klasse som dem, om så end den hellige Apollonia først under kejser Decius led martyrdøden, efter at den hedenske pøbel havde pint hende på forskellige måder, blandt andet også ved at slå tænderne ind på hende.

Af foranstående korte overblik, som naturligvis kun er hidsat for en smule at orientere dem, der i forvejen ikke har nogen klar forestilling om beskaffenheden og værdien af den slags overtro, som det følgende skal give eksempler på, — blot af disse få bemærkninger tror jeg, at man vil kunne indse, at om end alle nogenlunde oplyste folk for lang tid siden har holdt op med at tro på de underfulde virkninger af disse formularer og ceremonier, og det kun er den vankundigste almue, der endnu — skönt mere end man vistnok straks aner — hænger fast ved den gamle overtro, så kan de dog, betragtede på rette måde som for største delen stammende fra oldtidens hedenskab eller fra middelalderens mystiske systemer, optagne i folkebevidstheden og omformede af den, gøre fordring på en lignende videnskabelig interesse som eventyr og sagn og gamle sange, der ved tradition er forplantede i folket fra gammel tid og til vore dage. Vi ser derfor også, hvor ivrig den sammenlignende mytologi, den komparative sprogvidenskabs unge datter, har kastet sig over disse overtroens lævninger og i dem fundet korn af ædel malm, der nok skal holde kurs, medens de vilde hypoteser atter synker i jorden; den arbejder på at genopføre den nedbrudte bro mellem gudernes himmel og menneskenes verden: de gamle sten — og kun de kan bruges til den luftige bygning — er spredte vidt om lande, de må findes og samles, ti hver er hugget til sin plads, de må graves op

af jorden, hvor de ligger, eller hugges ud af de nye huse, hvor de er satte, de må renses for den jord, for den kalk, der hænger fast ved dem, de må restavrerres, for ellers passer de ikke på deres gamle plads. Hvert oldtidsminde i nutidens tradition er en sådan sten: alle må de findes og samles og gøres tilgængelige for bygmesteren og hans mænd, men før han kan bruge dem og sætte dem ind igen på deres oprindelige sted, må han skaffe dem deres gamle form tilbage: at finde og samle og gøre tilgængelig, det er det første, at borthugge de fremmede elementer og tilføje det manglende, det er det næste, og skal det gøres sikkert, kan det ikke ske straks med en enkelt sten, men først efter sammenpasning med de andre både over og under og på begge sider. Med andre ord, når man til bestemmelse af folkevisernes oprindelige skikkelse har megen brug for alle de optegnelser, man kan overkomme, så har man det endnu langt mere ved den slags overleveringer, hvorom der her er tale, da de som mere eller mindre uforståelige for almuens har været langt mere udsatte for forvanskning, og jeg mener derfor, at man, indtil et meget betydeligt materiale foreligger, må være meget mere forsigtig med at foretage kritisk tekstbehandling deraf, end man hidtil (især i Tyskland) har været. Jeg tror altså at handle rigtig, når jeg i det følgende i stedet for at forsøge en restavration, der i det mindste for de mange ikke forhen bekendte tings vedkommende ofte blot kunde være gætteri, foretrækker at gengive de overtroiske minder fuldstændig i den skikkelse, hvori jeg har forefundet dem — enkelte rettelser af åbenbare fejl fraregnede — idet jeg håber således at tilvejebringe noget af det pålidelige materiale, som man endnu i så høj en grad savner.

Endelig skal jeg blot med et par ord omtale mine kilder, fire hdskr., der alle er fra omtrent samme tid, forrige og begyndelsen af dette århundrede, og ligeledes alle fra halvøen.

No. 1 er fra Kvers ved Gråsten og har der tilhørt en gammel nu afdød smed, som både troede på kraften af bogens trylleråd og jævnlig brugte dem såvel til fordel for sig selv som for fremmede, der søgte hans hjælp. Bogen, der nu er 219 sider i oktav, har tidligere været næsten dobbelt så stor, men under krigen i 1864 ødelagde en prøjsisk soldat den

første halvdel deraf. Den nuværende begyndelse er en tysk afskrift af „Practica M. Josten von Sarbruck“ efterfulgt af forkellige ligeledes tyske astrologiske optegnelser indtil side 19, hvor den danske del begynder, indeholdende trylleråd og almindelige husråd i broget blanding, således som tilfældet også er med de følgende og mange andre hdskr., dels vel fordi man ikke var sig forskellen mellem de naturlige og de overnaturlige råd ret bevidst og kun betragtede dem alle som virksomme midler mod det onde, der skulde fordrives, dels fordi slige samlinger sagtens oprindeligt blev til ved, at man uden orden optegnede det ene råd efter det andet, efter som man tilfældigvis lærte dem at kende, hvad enten kilden nu var mundtlig tradition eller ældre afskrifter. På det sidste tyder dels overensstemmelsen i enkelte dele af hdskr. med andre, f. ex. med det langt ældre no. 241, 8vo. i thottske saml., dels misforståelser som „Skyld“, „ny“ for „Styld“, „ni“ (skrevet „nij“).

No. 2 tilhørte en fisker i Sangstrup ved Grenå, der igen havde fået det fra Randers. Det indeholder 50 beskrevne sider (8vo.) af lignende indhold som no. 1.

No. 3 er fra Felsted ved Åbenrå. Det består kun af to løse blade, hvorfra tre numre i samlingen er tagne, deriblandt no. 6, der udmærker sig ved, at enkelte vigtige ord er skrevne med græske bogstaver, for at mindre kyndige ikke skulde kunne få mening i opskriften. Den samme metode er gennemgående i en del andre samlinger, således i „Sybrianus. P. P. P. — Paa nye oplagt efter Originalen. Malmøe 1771. Prentet hos Henrich Smed,“ hvor fordrejede runetegn anvendes, og i den thottske samlings no. 240, 8vo. (med titel: „Cyprianus“, udgivet af L. Pio. Kbhvn. 1870), hvor de almindelige bogstavtegn bruges men med en anden værdi end den sædvanlige.

No. 4 fra Gjerild ved Grenå; 70 sider 8vo, hvoraf de allerfleste imidlertid indeholder almindelige husråd.

Af disse fire håndskrifter er altså den følgende samling uddraget, idet jeg har udeladt alt, der ikke indeholdt noget overtroisk, og af det således tilbage blevne kun medtaget, hvad der forekom mig at have interesse i en eller anden henseende. Hvad kildernes behandling angår, da har jeg som alt bemærket anset det for rigtigst at give et så nøjagtigt billede af dem som muligt, og derfor indskrænket

mig til kun at rette aldeles åbenbare fejl — med angivelse af håndskrifternes egen læsemåde — samt alene tilladt mig friere hænder overfor kildernes forvirring i brugen af store og små begyndelsesbogstaver. Det jeg har stræbt efter var at give et sikkert, pålideligt og nøjagtigt materiale for fremtidig forskning.

1.

At fordrive Rosen.

Brug dette som et Amulet om Halsen:

„Vor Herre Jesus Christus bad mig binde
den røde Rose,
den hvide Rose,
den brune Rose,
den blege Rose
og alle de Roser som til er;
dem binder jeg nu i denne Stund
i de hvide Rødder,
i de grønne Greene,
med 3 Præster
og med 3 Søndags Læster,
med Jesu Kraft,
med Jesu Magt,
j 3 Aar
og alt saa længe Verden staaer.
I Nayn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
Amen.“

Hdskr. no. 1.

2.

At fordrive Tandverck.

Læs efterskrevne Bön med 3 *pater noster* og 3 *ave Maria* 3 Gange over Steden, naar Pinen og Vercken er allersterkest, og skriv dem fastendes og hæng om Halsen:

[a] „Virgo es egregia!
pro nobis, sancta Appolonia,

fundel¹⁾ preces ad Dominum,
ne propter multitudinem criminum
vexamen doloris dentium
nobis sit semper²⁾ perpetuum.
Amen.

[b] O deus, qvi beatam³⁾ Appoloniam dentibus excussis tandem triumphatricem⁴⁾ fecisti, tribue mihi, ut ejus mortis intercessionem a præsente dentium dolore omnino liberarer per eum, qvi venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem⁵⁾. In nomine p. † f. † s. s. † Amen.“

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. fund. — ²⁾ hdskr. sitsem per. — ³⁾ hdskr. beatana. —

⁴⁾ hdskr. trium phatricem. — ⁵⁾ hdskr. perignem. —

3.

At fordrive Tandverck.

„Du hellige Jomfru Appolonia,
som af Tandvee stor Pine leed,
blev dog omsider karsk og sund
og forløst udi saa kort en Stund;
bed du for mig til Jesum Christ,
saa bliver jeg fri for Tandvee vist,
i denne Dag og i dette Aar
og alt saalenge Verden staaer,
ved den, som vil komme at dømme de levende og døde
og Verden opbrænde med Ilden den røde.
I Navn Gud Faders, Söns og hellig Aands.
Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

4.

[At fordrive Tandverck.]¹⁾

Og i hvert Ny, det første du om Aftenen seer det, da skal du sige:

„Hisset seer jeg det himmelske Nye,
Kongens Sön af Sky.

Han siger, at den Orm er død,

og det onde Blod, Vedske eller Flod er forødt,
som i mine Kinder, Gummer og Tænder brød.

Amen.

Hisset seer jeg den himmelske Hjort
 med sine Tacker tou,
 men aldrig faaer Hjorten Tacker 3,
 og aldrig faaer jeg Tandverk,
 i denne Stund eller i dette Aar
 og ey saalenge Verden staaer.
 Guds Ord, Amen.

I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
 Amen.“

Hdskr. no. 1.

- ¹⁾ I hdskr. som fortsættelse af no. 2. — De to vers bör måske rettest opfattes som to forskellige formularer.

5.

At fordrive den faldende Syge.

[a] Saalenge Epilepticus bær efterfølgende Ord om sin Hals, med Patientens Blod skreven tiendes, da angriber den faldende Syge hannem ikke:

„Caspar fert myrrham, Melchior thus, Baltazar aurum:
 Hæc tria qui secum portarit¹⁾ nomina regum
 Solvitur a morbo Christi pietate caduco.“

[b.] Og dersom et Meneske holder sin Mund til [hans] Øren, naar han kommer uforvarende og seer hannem in paroxysmo og raaber med høy Røst 3 Gange disse 3 Ord:
 „Caspar, Melchior, Baltazar te sanent, amen“, da staaer han strax op og falder ikke meere.

Hdskr. no. 1.

- ¹⁾ Hdskr. portaveum, Niels Hemmingsön (Admonitio de superstitionibus magicis vitandis. 1575, sign. M2) portarit; Mones Anzeiger II, 62 portabit. —

6.

At fordrive Kolde Sygen.

A.

Skriv disse Ord Torsdag Morgen, förend Solen gaaer op, og heng ham om Halsen, naar Sygen ankommer, men den 9 Morgen ved samme Klocke Slet skjær det af igjen tiendes med en Kniv, og kast det paa en Ild, og see dig ikke tilbage, og lad Patienten og ey heller du lugte Røgen deraf.

„De Kolder ni¹⁾ fra Norden kom:
 3 reed i øster,

3 reed i vester
 og 3 reed til den dyrebare Flod,
 som Jesus Christus selver i stod,
 der han af St. Hans sig døbe lod.
 Da sagde Mariæ Søn, Jesus Christus god:
 „Hvem ryster og kryster mit hellige Blod?“
 Da svarede Sandt Hans den bolde:
 „Det gjør baade den heede og den kolde.“
 — „Da skal jeg dennem binde,“ sagde Jesus Christus,
 Mariæ Søn,

„de skal aldrig enten røste eller kryste
 Mand eller Qvinde,
 Dreng eller Pige,
 eller nogen, som disse Ord paa sig bær
 eller hos sig bær,
 i denne Stund eller i denne Dag eller i dette Aar
 og ey saa længe Verden staaer.“
 I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
 Amen.“

Hdskr. no 1.

¹⁾ Hdskr. „ny“, vel sagtens ved misfortæelse af kildens „nij“. —

B.

„De [Kolder]¹⁾ 9 fra Norden kom:
 3 reed i øster,
 3 reed i vester,
 3 reed ret frem hen til den dyre Dam,
 ret hen til Jordans Flod,
 hvor Jesus sig af St. Hans døbe lod.
 „Hvem er det, i mit Blod rører?“ sagde Jesus Christus.
 Det svarede St. Hans den bolde:
 „Det gjør baade den heede og den kolde.“
 — „Da skal jeg dennem det forbyde“, sagde Jesus Christus,
 „de skal aldrig meere i mit Navn Kjød og Blod røre,
 end Fanden maa røre Kalk og Disk,
 og förend Lucifer kommer i Guds Sæde at side:
 Det skeer aldrig.“
 I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
 Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. „samme“ (B. følger også i hdskr. umiddelbart på A.)

C.

Den Kolde hun var af ni Greene:

Di 3 foere øster,

di 3 foere vester

og di 3 foere ret frem hen over den hellige Daab,

St. Hans sendt sig i Døbe,

bandt den kolde og den heede.

„Jeg forbyder dig, at du skal icke røste eller ride

nogen Creatur,

liden eller stor,

og ey denne din Tjenerinde.“

Ved de hellige tre Navn: Faders † Sönnens og den

hellig Aands Navn Amen.

I Jesu Navn, Amen.¹⁾

Ni var de Greene:

De 3 foer i vester,

di 3 i øster,

de 3 de foer til St. Hanses Daab,

og St. Hans bandt dem alle udi Døbe.

I Navn Gud Faders, Söns og hellig Aands,

Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Det efterfølgende burde måske opfattes som en fjærde opskrift med mærket D. —

7.

Den anden Dags¹⁾ Kole¹⁾ at fordrive uden at skade Patienten.

Man tager en heel Torv¹⁾ og skiærer deri 4 eller 5 Skuer, saa mange Gange som Patienten haver havt Kole¹⁾; haver Patienten havt den 4re Gange, skieres 5 Snit i Torven¹⁾ og altsaa et Snit mere, som Patienten haver havt Kole¹⁾, NB. et Snit for den sidste Gang. Naar dette er skeet tager man Torven paa den Dag¹⁾, som er N^s onde Dag¹⁾, om Morgen tielig för Solens Opgang og leger den paa Ilden¹⁾ og brender¹⁾ den heel til Aske¹⁾, men det sidste maae vel paa passes, at den brender reent til Aske¹⁾, thi ellers [er] det omsonst. Man tager et Zetel¹⁾ og skriver derpaa:

„Herved forgaaes N. N. sin Kole¹⁾, som han haver havt saa og saa mange Gange.“

Dette giøres fast paa Torven¹⁾ og brendes med. —

Probatum est. —

Hdskr. no. 3.

¹⁾ I hdskr. skrevet med græske bogstaver. —

8.

Naar nogen er beladt med Gulsoet, Modsodt, Svinsoet, da skal han gaee imod en Kirke i 3 Torsdags Morgener tillige, og saa skal hand sige, naar hand seer Kierken:

„Hielp du mig,

saa viist ieg nu seer dig,

i Nafn Gud Fader, i Nafn Gud Sön, i Nafn Gud
den hellige Aand.“

I Jesu Nafn 3 Gange ligedan sagt. —

Hdskr. no. 4.

9.

At fordrive Jct og Herrebrod, som sætter sig i Öyet.

Tag en Halmvisk 3 [Torsdag]¹⁾ og [Söndag]¹⁾ Morgener med Solens Opgang og stryg din R... tiendes paa den, vreste saa Öyet op, som den flyvendes Jct og Herre Brod haver set, og blæs deri fastendes 3 Gange udad, og stryg deri med Halm Visk 3 Gange udad, og gjør siden 3 Gange † paa Jorden med din Tømmelfinger og Halmvisken tillige, og læs siden 3 *pater noster* og dette efterfølgende 3 Gange over Öyet, og lad saa Patienten spytte paa Halmvisken, og kast den over hans Hoved, og gak deden og see dig ikke tilbage, men lad en anden optage Halm Visk 3 Gange og kaste den paa Jld.

„Du skal skye og flye, Ict og Herre Brod, for A... Visk!

Du skal skye og flye, Ict og Herre Brod, for A... Visk!

Du skal skye og flye, Ict og Herre Brod, for A... Visk!

Du skal forvisne og forvorde

som Græs paa Jorden;

du skal forsvinde og forrinde

som Dug for Dag;

du skal forsvinde saa vist og sandt,

som Præsten staaer for Alteret og tager Aflad²⁾ og Viin

og vender om til Jesu Christi Legeme og Blod;

du skal forsvinde saa vist og sandt,

som den Mands Haand forvisnet og forsvandt,

der vred den Vedie,

der bandt Jesum i Medie;

du skal ikke gjøre det Öye mere til Meen,

end du laae under en rodfast Steen.

Du skal skye og flye for Gud Fader,
du skal skye og flye for Guds Søn,
du skal skye og flye for Gud den værdige hellig Aand,
du skal skye og flye for Gud den værdige Trefoldighed,
du skal skye og flye for alle Guds gode Engler;
du skal hverken stinge eller springe,
du skal hverken bryde eller blaane,
du skal ingen Boelig, du skal ingen Plads, du skal ingen
Værelse have her,
du var her aldrig, og aldrig skal du komme her,
og saa Gud du est her slet intet, saa Gud du est her slet
intet!

Guds Ord, Amen!

I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

1) I hdskr. skrevet med dagens tegn. — 2) ɔ: oblat; thottske manusk. saml. no. 241, 8vo., bl. 17: „Afflade och Vin.“ —

10.

For Værk og Brod og for Rosen.

„Orm eller¹⁾ Rosen eller Meen eller Værk,
est du her inde,
saa skal ieg dig udvende
med Guds Røst
og Menneskens Trøst:
ikke Been bryde,
ikke Skind slide,
förend Jomfru Marie hun fanger og föder
Christus den anden, Guds Sön.
I N. G. F. S. og h. Aands.
Amen.“ —

Hdskr. no. 2.

¹) ulæseligt.

11.

Et hemmeligt Middel for Bylder og Saar.

Gaae til en Hjörnestolpe først i det nye Aar og tag 3 Gange overkors og siig:

„Nu sætter jeg her Bylder og Saar og alt Tandværk,

Steenpine og Fnat samt alt det, som er og agter at komme paa mig, det sætter jeg bort i Aar i Fandens Vold i de helige 3 Navne G. F. S. H.“

Siig dette 3 Gange og spænd 3 Gange imellem hver Gang, du læser. Det hjælper med Guds Hjelp.

Hdskr. no. 2.

12.

At Hug, Slag, Bylder og Saar ikke skal bulne, naar dette bliver læst over det, inden du sover. Læs disse Ord:

„Marie sidder paa Marmorstene,
hun saae en Ild optændes,
den vilde al Verden opbrænde.
Hun fulgte den Ild med sine 10 Fingre og 12 Guds Engle.
Den Ild skal aldrig brænde meer,
för Jomfru Maria faaer Sønner fleer,
saa gode som Christus.

Aldrig faaer Jomfru Marie Sønner fleer,
aldrig skal dine skjøre Saar og Bylder buldne meer.

I Navn 3 Gange G. F. S. og H.“

Imellem du læser det, da gjør 3 Kors over det hvergang, du læser det. —

Hdskr. no. 2.

13.

[At Hugsaar ikke skal bulne]¹⁾.

Dette kan læses, at det skal icke bolne eller bryde sig:

„Jomfrue Marie med sin Silke Serk,
hund fandt baade Svie og Verk;
Jesu Nafn, Jomfru Marie Nafn skal forbyde,
det skal hverken bolne eller bløde,
men det skal heles og give god Grøde
og groe, som Jesu Christi egne Saar giore.
I Jesu Nafn † i Jesu Nafn † i Jesu Nafn!
Amen, amen, amen.“

Hdskr. no. 4.

¹⁾ se Thiele: Danmarks Folkesagn III, p. 120, no. 519, 520. —

14.

[At stille Blod.]

Naar mand seer Blod rinde, i hvor det er, da sig saaledes:

„Stat du Blod
 som Jordans Flod,
 i den St. Johannes døffte
 al Verdens Frelseres Jesum Christum;
 og du skal nu stilles i det Navn, som er Gud Fader †
 og Gud Søn † og Gud den hellig Aand.

Amen.“

Hdskr. no. 4.

15.

At stille Blod.

„Marie gik sig til Strømmen,
 hun havde Jesus igjen¹⁾:
 saa stiller hun den Flod,
 saa stiller jeg det Blod
 I N. G. F. S. og hellig Aands.
 Amen.“

Hdskr. no. 2.

¹⁾ Thiele III, p. 119, no. 517: „Hun havde Jesum i sine Arme.“ —

16.

Blod at stille.

„Jesus tog en lille hvid Kjep i sin høyre Haand
 og sagde:

„Saa sandt han kan stille al Verdens Flod,
 saa kan han og stille dette Blod,
 i Navn Gud F. S. og h. Aands.“

Læs dette 3 Gange.

Hdskr. no. 2.

17.

Blodet at stille.

„Der staaer 3 Lilier udi min Faders hellige Have:
 Den 1 heder Ikke Blomster,
 Den 2 heder Skrukke Blomster,
 Den 3 heder Blodet staae stille.
 Og saaledes skal Blodet staae stille
 og være paa sit bestemte Sted.
 I Navn Gud Fader, Gud Søn og Gud den hellig Aand.
 Amen.“

Hdskr. no. 1.

18.

At binde den, som er forgjort.

Skjær hans Negle af paa Hænder og Fødder og giv en Hund at æde paa et Stykke Smør og Brød og sig, naar du giver ham det i Munden:

„Tag al min Sygdom og al min Ulykke med
i denne Dag og i dette Aar
og alt saa længe Verden staaer.
I Satans Navn.“ —

Hdskr. no. 1.

19.

At binde den, som er forgjort.

Torsdag Nat imellem 11 og 12 gik paa Kirkegaarden og skjær en Törv op eller tag Jord under din høyre Fod tiendes; leg den paa dit Hoved og sig:

„Jeg er forladt, jeg er forgjort,
jeg kan aldrig Boed faae,
förend jeg faaer Jörd under og oven paa.
Nu haver jeg Jord baade under og oven paa:
i Morgen skal Klocken slaae,
paa Söndag skal jeg karsk opstaae.
I Navn Gud Faders, Söns og hellig Aands.
Amen.

Guds Ord. Amen.“

Hdskr. no. 1.

20.

Er Manddommen fortroldet.

Læs Evangelium Lucas 1: „Missus est Angelus Gabriel sexto mense¹⁾ etc.“ med sin tilhørende Epistel over Patient-en, og lad ham bære den, med sit eget Blod skreven, altid hemmelig paa sig, et sanabitur²⁾.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. menso. — ²⁾ Hdskr. Sana bitav. — Af to herhen hørende råd, der på grund af deres indhold ikke kan meddeles, anføres kun den mærkelige begyndelse af det ene (smlgn. J. Grimm: Deutsche Mythologie 2te ausg. p. 1118):

„Gack ud tiendes og imod Veyret til en Hybentorn [Fre-dag]¹⁾ Morgen imellem 11 og 12, böy den med Toppen ned til Jorden med en Krog; krybe saa 3 Gange baglends omkring under den og siig 3 Gange:

„Alt det Onde som mig er tilsendt af Troldqvinder eller Troldmænd, det sender jeg nu fra mig igjen og hen paa den, som det udsendt haver. Amen.“ — — — — „I den mægtige Dievel ltagiths Navn.“ —

Hdskr. no. 1.

¹⁾ I hdskr. skreven med dagens tegn.

21.

At vinde Egteskab.

Sæt dig i det Menneskes Sæde, som det er nys af standen, en [Tirsdag, Fredag, Onsdag og Söndag]¹⁾ i Fandens Navn, og siig:

„Jeg sætter mig i dit Sæde, N.,
jeg sover i dit [Hjerte]²⁾, i din Mod
og i dit heede [Hjerte]²⁾ Blod;
du skal vorde saa kjær ad mig,
som din Moder var ad dig,
der du i Svøbelse laae;
saa kjær vær du ad mig,
som Jomfru Maria var ad sin signede Sön;
hun hannem optog og paa Knæ sade;
vend hun hannem til sig,
saa vend og du, N., din Kjærlighed til mig
i denne Stund og i denne Dag og i dette Aar
og alt saa længe Verden staaer.
Guds Ord, Amen.

I Navn Gud Faders † Gud Söns † og hellig
Aands † Amen.“

Hdskr. no. 1.

¹⁾ I hdskr. skrevet med dagens tegn. — ²⁾ I hdskr. er der tegnet et hjærte. —

22.

At en Pige skal elske dig.

Naar du finder en Hesteskoe med Söm udi, da tag den op til den venstre Side; hold den bag Ryggen; tag saa et Söm ud, og naar du tager det ud, siig disse Ord:

„Herud i Fandens Navn!“

Behold Sömmet, og hvilken Qvindeperson du rörer med dette Söm, hun elsker dig. —

Hdskr. no. 2.

23.

At dølge Kjærlighed.

Tag en sort Hund og en sort Kat, lad dem rives og slides og bides tilsammen i Fandens Navn; kast saa di Haar, som de river af hinanden, imellem dem, som har god Villie tilsammen, og siig:

„Nu i Fandens Navn kaster jeg

Leede og Vrede,

Had og Avind,

Kiv og Trætte

og al Fandens Forligelse

med Hunde Haar og Katte Haar

imellem dig N. og dig N.

Rives og slides som Hunde og Katte

og værer hverandre saa hadske og leede,

som Lucifer er vor Herre Christo leed,

i denne Dag og i dette Aar

og alt saalænge Verden staaer.

Amen. —

I Fandens Navn Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

24.

Vil du vide, hvem du skal have.

Paa St. Pouls Aften, naar du gaaer til Sengs, da siig:

„Jeg lægger mig under St. Thomas til den, at han skal give mig tilkjende, hvem jeg er beskikket at leve med.“

Læs saa 3 Gange Troen; læg dig dernæst paa din høire Side og siig:

„Est du mig beskikket, da kom og bær mig Viin.“ —

Hdskr. no. 2.

25.

At skille Hore ved Barn.

Skriv disse Ord paa hvidt Permen og bind midt paa hendes Navle, naar Fødselens Tid er kommen, da føder hun strax uden al Pine:

Regia † progenies † celo † demittitur † alto, †

panditur † interea¹⁾ † domus † omnipotentis † Olympo †.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. : niterea. —

26.

At man kan strax faae Kjøbmand til en Hest.

Tag et Haar af hans Rumpe og bind det om hans Hals
og siig:

„abi! abi! abi!“

Hdskr. no. 1.

27.

At Bier skal icke flyve bort.

Sig disse Ord 3 Gange, först du seer dem slaae løs,
og gjör Kors for hver Gang:

„Du skal bie,
du skalt bie!

Saa gjorde vor Herre Jesus den Tid, han blev korsfæst.
I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
Amen.“

Hdskr. no. 1.

28.

At fordrive Rotter og Muus.

Gack tiendes til fra Kirken¹⁾, og naar du est hjem kom-
men, da læs disse Ord 3 Gange med høy Röst i hvert Huus:

„Jeg forbyder Rotter og alle Slags Muus
at være i dette mit Huus

og at æde eller bide,

gnave eller skjære

Flæsk eller Kjød,

Ost eller Smör

Brød eller Klæder,

förend de har været ved Jordans Floed

og lært de samme Ord,

som St. Hans talede, der han døbte Christum.

Guds Ord Amen.

I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
Amen.“

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Thottske hdskr. no 241, 8vo. bl. 10 tilføjer: „den Dag du beret-
tis“, hvilket vist her er glemt. —

29.

At fordrive Rotter og Muus.

Naar du indager det første Læs, da skriv først en Kreds mit paa Gulvet i Laden med din Tømmelfinger omkring din høyre Foed og leg 2 Kampe Steene der mit udi og en død Mands Skinebeen oven paa Stenene, og sæt saa den allerførste Neeg, som du indbær i Laden, ovenpaa samme Been, og siig saa:

„Muus og Rotter skal icke æde dette Korn, førend di har ædt disse Steen og dette Been. Jeg vil icke laane Muus og Rotter Huus, min Naboe skal føde dem i dette Aar. Guds Ord. Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

30.

At fordrive Rotter og Muus.

Siig disse Ord 3 Gange, naar du indager det første Laug eller sætter det første Neeg i Laden:

„Sanctus Gregorius haver saæt,

Jomfru Maria haver skaaret,

Vor Herre Jesus Christus haver dette Korn sammenbaaret.

Dette Korn skal være bevaret, fra Muus og Rotter i dette Aar lige saa vist og sandt,

som den Mand, der vrang Vinde bær paa Tinge,

og som [veed¹)] Ret og dömmet Uret,²)

— — — — —
Hdskr. no. 1.

¹) Hdskr.: vand; thottske hdskr. no. 241, 8vo., bl. 11: — — „weed Ret och vinder (3: vidner) Uret.“ — Thiele, Danmarks Folkesagn III, 120, no. 518: „veed Ret, men gjør Uret!“; 124, no. 527: „sværger værre og veed bedre!“ 67, no. 311: — — „der gaaer til Thinge og Trætte og vinder med Urette“; ligeså Mones Anzeiger VII 421: „— — gen dem man — der an dem gerichte -- ain unrecht urtail spricht, — und wol ain gerechts kan.“ (fra 15. årh.)

— ²) Den manglende slutning lyder efter thottske hdskr. a. s. således:

— — — „skal vere aff Himerig vdelugt.

Wiger nu alle Mus och Rötter

fra mig och hen til N.;

der skal i haffue eders Føede

aff denne hans Aars Grøde.

I Naffn Gud Faders, Söns og hellig Aands.

Amen.“ —

31.

At binde en Hund.

Først Fader vor een Gang, saa 3 Gange disse Ord:

„Du lede¹⁾ hvid
og du din Moder lig,
da vor Herre døbte mig,
forglemte han dig.

I 3 Mænds Navn:

Gud Faders, Söns og Helligaands Navn.“

Og saa Fader vor sidste Gang. Hunden skal du see, förend
han seer dig.

Hdskr. no. 2.

¹⁾ ulæseligt.

32.

At binde Hugorme og Snoge.

A.

„Jomfru Maria gav mig Bast og Lin,
hvormed jeg skulde den Hugorm binde,
först om hans Hoved
og saa om hans Hale,
at han ingen Mand skal kunne skade,
og det i Navn 3 Gange G. F. S. og h. Aand.“

Gjör i det samme Kors over hans Hoved og Hale, og
tag dem saa fat.

Hdskr. no. 2.

B.

„Maria tog Nögle og Line,
hun gik den Hugorm at binde;
först bandt hun Hoved,
og saa bandt hun Halen.
I Navn G. F. S. og Helligaands.“

Avet om med den venstre Haand 3 Gange.

Hdskr. no. 2.

33.

At binde en Hugorm.

„Staa her ud, du Orm den broget!
jeg binder dig med 3 Guds Ord,

i 3 Mænds Navn:

Gud F. S. og h. Aands.

Jeg eder og det Boe forbyder,

at du intet der i maa komme;

jeg binder dig med 3 Guds Ord

i Navn G. F. S. og h. Aands.

Amen.

Jeg skal din Tunge binde.

at du intet Æder udspyde maae paa mig.

I N. G. F. S. og h. Aands.

Amen.“

Hdskr. no. 2.

34.

At løse ham.

„Jeg løser dig, du Orm den broget,

I N. G. F. S. og Helligaands,

Amen!

at du i det Boe maa komme,

som du för haver gjort.

I N. G. F. S. og h. Aands,

Amen!

at du din Tunge maa röre,

som du för haver gjort.“

Hdskr. no. 2.

35.

At en Snog eller Slange skal döe i en Kreds.

Gjör Kreds med en lang Kjep om den og siig disse Ord:

„Her skal du blive liggende i denne Kreds, indtil Jomfru Maria føder bedre Sønner end Christus var. I Navn G. F. S. og h. A.“ —

Hdskr. no. 2.

36.

At dölle Vrede.

„Jeg for dig staaer,

jeg af dig faaer

Guds guddommelige Kraft og Magt,

Guds guddommelige Villie.

Du skal aldrig den Glæde faae,
 at du mig forglemme maae;
 du skal aldrig overgive mig,
 så længe som der er Liv i dig;
 du skal være saa vee for mig,
 som Jomfru Maria var for sin velsignede Søn Jesum Christum,
 i denne Stund og i denne Dag og i dette Aar
 og alt saa længe Verden staaer.
 Guds Ord. Amen.“

Ave Maria. pater noster. —

Hdskr. no. 1.

37.

At dølge Vrede.

„Jeg seer den {Bye,
 {Sall,
 jeg ind i dig skal;
 min Haand den høyeste,
 min Tale den fejeste,
 min Begjering den kjereste;
 Gud unde mig Yndest af Karl og Qvinde
 og af alle, som der er inde,
 i denne Stund og i denne Dag og i dette Aar
 og alt saa længe Verden staaer.
 Guds Ord, Amen.

Nu haver jeg dig, N., bundet
 med Ordene faae
 og med Runerne smaae;
 aldt det, jeg af dig begjærer, skal du lade mig faae,
 i denne Stund og i dette Aar
 og alt saa længe Verden staaer.
 Guds Ord, Amen.

I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands.
 Amen.“

Hdskr. no. 1.

38.

[At dølge Vrede].

„Jeg gik ind ved Piil og Piile Qvist,
 der mødte mig den Herre Jesum Christ,

han havde 12 Engle med sig,
 og en Engel havde 12 Hoveder
 og 12 Tunger i hvert Hoved:
 Dermed skal jeg din Vrede ende,
 med Jesu Haand
 og Lazari Baand;
 din Vrede skal forgaae som Dug for heeden Soel.
 I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands.
 Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

39.

Om at stille Vrede.

„Der var Fred imellem Abraham og Sahra,
 der var Fred imellem Christus og hans Moder,
 der var Fred imellem den hellige Trefoldighed:
 der skal ogsaa være Fred imellem dig og mig
 i N. G. F. S. og Helligaand.

Amen.“ —

Hdskr. no. 2.

40.

At skille Ægtefolk ad, som vil slaaes.

Da gak imellem dem og læs 3 Gange:

„I Dag freder jeg imellem Adam og Evam,
 imellem Abraham og Saram,
 og imellem dig, N., og dig, N.,
 i Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †
 i denne Stund og i denne Dag og i dette Aar
 og alt saa længe Verden staaer.

Guds Ord. Amen.“

Hdskr. no. 1.

41.

Vil nogen slaaes i en Stue,

da gak til Stuedörren, luk den lidet op og stød paa Dör-
 tærskelen med din høyre Fod, og siig:

„Her ud, Judas! far vester paa! gaee hen til min Nabo
 N.! og herind Jesu! Guds Ord, Amen.“

Da stilles de igjen og bliver strax gode Venner.

Hdskr. no. 1.

Kortere i hdskr. no. 2: „Herud, Judas, og ind Jesus! I N. G. F.
 S. og h. Aand, Amen.“ (Ligeså i thottske hdskr. no. 241, 8vo., bl. 14).

42.

At valdre eller haardegjøre sig imod Hug og Sting og
gjøre sig skudfri.

Læs siden denne Valdere 3 Gange fastendes om Morgen-
en imellem 11 og 12, da est du haard og skudfri i 24 Timer:

„Vor Herre Jesu Christi egne Ord, som jeg i denne
Stund for mig oplæser, skal bevare mig i denne Dag fra
Had og Avind, Kiv og Trætte, og fra alle Menneskers Vrede
og Lögn og Bagvaskelse, og fra alle mine Uvenners og Fjend-
ers Forræderi, og fra al deres Vold og Magt, Amen.

„Jeg skal være bevaret i denne Dag fra Knive og Sverd,
fra Lodt og Kuler, og fra alle skadelige Vaaben og Værie,
Amen.

„Jeg skal nu være bevaret i denne Dag fra alle Fjend-
er og Uvenner, synlige og usynlige, hemmelige og aabenbare,
gejstlige og verdslige, nærværende og fraværende, Amen.

„Nu skal mit Hoved være som Kaaber, min Hals som
Horn, min Ryg som Steen, mine Arme som Jern.

„Nu skal jeg være bevaret under St. Matisses Skjold og
under St. Mikels Brynie, under St. Jörgens Harnisk og und-
er den Mands Skjold, som haver al Verden i Vold.

„I denne Stund og i dette Aar og alt saa lenge Verden
staaer. Guds Ord. Amen. —

„Michael † Gabriel † Raphael †.

„I Navn Gud Faders † Søns † og hellig Aands † Amen.“

Du kan og skrive det med dit eget Blod og bære det
hemmeligen paa dig, da est du altid haard og skudfri.

Hdskr. no. 1.

43.

Et andet.

„Jeg opstaaer i Dag,
jeg klæder mig i Guds Kraft og Magt;
jeg opstaaer i Dag,
jeg signer mig ligesaa hart og fast,
som Jomfru Maria signet sin kjære Søn Jesum Christ.
Hun fulde hannem til Strande,
hun skød hannem ud fra Lande;
Himmeriges Skjold hun paa hanem saedt¹⁾,
og Jorderiges Skjød hun paa hannem skjød.

Lige saa hardt og fast signer og galdrer jeg mig

i denne Dag og i dette Aar

[og alt saa længe Verden staaer,]²⁾

imod Sverd og Knive,

imod Bøsser og Lodt,

imod Hug og Sting,

imod Slag og Skud,

imod Fængsel og Baand,

imod Ild og Veyr og Vand,

imod alle skadelige Vaaben

og imod alt det onde, som til er.

Jeg signer og galdrer mig imod Storm og Uvejr,

imod Røvere og Fjender,

synlige og usynlige,

hemmelige og aabenbare,

nærværende og fraværende,

med de samme Ord,

som Jomfru Maria signet og galderet sin signede Søn

Jesum Christum,

i denne Stund og i denne Dag og i dette Aar

og alt saa længe Verden staaer.

Guds Ord. Amen.

Michael † Gabriel † Raphael †

I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †

Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Vel sagtens fejllæsning af afskriveren for „holdt“, smlgn. rimet i næste linje. — ²⁾ Tilføjet, da det vist blot er glemt.

44.

At dølge en Bøsse.

Naar du hører en Bøsse smalde af, det er lige godt, enten du seer den eller ei, blot du hører den skralde eller Skuddet, saa siig disse Ord i en Hast 3 Gange ud:

„Smald og i samtlig Trefoldigheds Navn!“

og dette skal siges, saasnart Skuddet høres, saa faaer han intet af det, han skyder efter, fra den Tid af.

Hdskr. no. 2.

45.

Et Gevæhr at forsige, at det kand ikke løsskydes, saa
længe mand kan see det.

„Jesus Christus og de hellige fem Vunder
forstøre dig din Flindt over og under.

I Navn Gud Faders, Guds Söns og Gud den hellig Aands!“

Disse hellige Ord at sige, saa lunge man kan see Flindten.
Hdskr. no. 1.

46.

En Flindt at forsige.

„Pulver og Lue, staae stille paa Panden,
saalænge den kjære Frue Maria bliver uden Mand!
Flindt staa stille!

I Navn Gud Faders, Guds Söns og Gud den hellig Aand.“

Det at sige 3 Gange. —

Hdskr. no. 1.

47.

At forbyde, at de intet kan skyde en Bøsse af.

„Flindt eller Bøs, behold det Skud,
saalænge som Jomfru Marie beholdt sin Jomfrudom!
I N. G. F. S. og h. Aands.

Amen.“ —

Hdskr. no. 1.

48.

At løse Bøssen.

„Flint eller Bøs, forlad det Skud,
ligesom Jomfru Marie forlod sin Jomfrudom!
I N. G. F. S. og hellig Aands.

Amen.“ —

Hdskr. no. 2.

49.

Naar Bøssen er fordulgt.

Læs Fadervor ligefrem til Enden 3 Gange ind i Piben
eller Løbet paa Bøssen, og det hver Gang i Gud F. S. H. Navn —

Læs det og i den om Morgenens, naar du gaaer ud at skyde; naar det bliver læst i den 3 Gange, da er ingen kapabel til at dølge din Bøsse den Dag.

Hdskr. no. 2.

50.

Om at vinde i Kaartspil og Tærning.

Førend du gaaer ind til det, da løs dit venstre Hosebaand op og bind det igien saa løs som muligt og siig 3 Gange:

„Jeg binder og ikke binder.“

Stop det saa ind med Enden foruden Knude. Løs det høire op og bind det igien saa fast, som du kan taale det, og siig 3 Gange:

„Jeg binder i Navn G. F. S. og H. — Gud give god Lykke i dette Kaartspil paa egen Grund!“

Hdskr. no. 2.

51.

At stille Ild, naar den løs.

[Man skal imod Solen omløbe Branden 3 Gange med opragte Hænder og sige:]¹⁾

„Ild, jeg maner dig ved den Herre, som dig og alle Elementer skabte²⁾:

du skal udgaae og miste din Kraft;

du skal udgaae og forsvinde

som Dug for Solen, naar hun oprinder!

In nomine patris et filii³⁾ et spiritus sancti.⁴⁾

Amen.“

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Tilføjet efter prof. S. Grundtvigs hdskr. — ²⁾ En anden opskrift (også i hdskr. no. 1; B) har: — — „ved den, som alle Elementer skabt haver“. — ³⁾ Hdskr. file. — ⁴⁾ B har: „I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands †. Amen.“

52.

Et Videnskab, at Ild kan icke videre brænde, naar mand løber

3 Gange om Ilden og siger efterfølgende Ord:

„Ild, du har lovet det Blod,

Jesus Christus den gode Mand,

at du skal stille staae
og ikke videre gaae.

I Navn Gud Faders, Gud Söns [og] Gud den hellig Aands.“

Hdskr. no. 1.

53.

At stille Ild.

„Guds Sön gik over Stad og Land
og saa en Ilde Brand,
sagde: „Jeg byder dig ved Guds Sön,
du Ild skal stille staae
og icke videre gaae.“

3 Gange at sige disse Ord i Navn Faders, Söns og hel-
lig Aands.

Hdskr. no. 1.

54.

At døde Ilde Brand.¹⁾

[Naar du seer Ilden først at brænde, læs da disse Ord]²⁾:

„Statt du Ild udi din Glød, [som Jesus Christus stod
bunden paa det hellige Kors med sine³⁾ Vunder og Rosens
Blods Udgydelse os alle til gode. Jeg maner dig [Ild
ved Gud Faders Kraft⁴⁾, ved Guds Söns Magt, ved Gud
den hellig Aands Viisdom, at du ikke gaaer videre frem
men strax udslukkes [og brænder icke mere⁵⁾. — I Navn
Gud Faders † Söns † og hellig Aands †. Amen.

Hdskr. no. 2 (A) og no. 1 (B).

- 1) B. — 2) A; B: „Sig disse Ord, strax du seer Ilden, 3 Gange og 3
Ave Maria, saa falder Ilden og brænder icke mere.“ A stemmer
med thottske saml. no. 241, 8vo, bl. 11 (C) og med et hdskr. til-
hørende boghandler Møller i København (D). — 3) A, = C, D; B:
„lige saa hart og fast bunden, som vor Herre Jesus Christus stod
hart og fast bunden paa det hellige Korses Træ med sine hellige
5“ osv. — 4) B, = C, D; glemt i A. — 5) B, = D.

55.

At dölle Tyve Haand, Hoerkarle, Bagvasker, og at Krigsfolk
skal ikke komme i din Gaard at røve eller plyndre.¹⁾

„Vor Herre Jesus Christus gik over Heede, der mødte
hannem Avind hin vrede. „Hvorhen skal du gaae?“ sagde
Jesus Christus. — „Jeg skal gaae hen til N. at stjæle, myrde,

hoere etc.“ — „Jeg maner dig,“ sagde Jesus Christus, „at du skal det ikke gjøre. Nu maner jeg dig i dine Leder og i dine Knæe, jeg maner dig i dine Been og i dine Fødder, jeg maner dig i dine Arme og i dine Hænder, jeg maner dig i dit Hjerte og i dine²⁾ Hjerte Røder, jeg maner din Mund og din Tunge, jeg maner dine Tanker og din Villie, jeg maner dig i dit Sind og i din Hu, jeg maner dig i alt, som i dig er og paa dig er, indvortes og udvortes, at du skal det ikke gjøre.“

„Ligesaa sider og jeg nu i denne Stund og maner dig, du N., og alle N. ud af min Gaard og ud fra mig og ud fra min Hustru og Börn og ud fra min Boe og min Boeskab og ud fra alle mine Faar og Fæe, igjennem Stok og igjennem Steen, og hen til den, som dig udsendte, og aldrig at komme hid igjen. Flere maner jeg ham, [end]³⁾ han maner til mig. — Guds Ord. Amen. — I Navn Gud Faders † Söns † og hellig Aands † Amen.“

Hdskr. no. 1.

- ¹⁾ Efter overskriften: „At mane Tyffue fra dig“ tilføjer thottske saml. no. 241, 8vo, bl. 19: „Stat op 3 Torsdags Morgener och les disse Ord i din Port 3 Gange.“ — ²⁾ Hdskr. dit. — ³⁾ Thottske saml. 241 a. s.; hdskr.: den.

56.

Kunst at openbare Tyve og komme dem i Ulyke og Fortræd.

En Torsdag Midag eller naaer Solen skienner lige i Midags Timen, same Dag skal du være hos en Kilde eller Ström, som rinder af Norden og i Sönden, og da skal du have i din Haand en unytig [Penning]¹⁾ eller 1 eneste [Skilling]¹⁾. See i Vandet først og sig dise Ord 3 Gange med høy Röst:

„Jeg [besverger dig²⁾ Cypiam, af Østen og af Væsten, Synden og Nord, i Navn G. F. S. og H., at du ikke skiker Roe eller Hvile i Himmelen eller paa Jorden, føren den Tyv bliver aabenbaret eller ber tilbage, hvad han har stiolet N. N., og som N. N. haver mestet, eller N. N., Gods eller [Penninge]¹⁾.“

Her siges, hvad Tyven har stiolet, og de derhos nævner deres Navn, som eier Godset paa den Dag, Thid eller Timme, og hver Gang du nævner Østen, Væsten, Sønder og

Nord, skal du vende dig om til den venstre Side og udsige udskrevne Aard, og har du allerede udsagt det alt samen 3 Gange, kaster du Pengene i Vandet. Gaae 9 Trin tilbage fra Kilden eller Strømmen og ven dig saa om og strags der efter, og see dig ikke tilbage. NB. [Det giör ikke mere for hver Tyv en³⁾ een Gang, og det den første Torsdag som muligt er, efter at du har faaet at vide, at det er bort stiolet.

Hdskr. no. 2.

¹⁾ Skrevet med tegn. — ²⁾ Hdskr. besværges mig over dig. — ³⁾ Hdskr. Det giör ikke for mere en for hver Tyv en een Gang.

57.

[At vise igjen]¹⁾.

Naar der er stiolet fra dig eller andre, saa ven dig ret om hen i mod Norden, efter at Solen er ned gangen, og læs disse Ord og efter følgende Formastninger med høy Røst, og det skal være paa et enlig Sted, naaer du det giörer.

„Jeg besverger [dig]²⁾, Antaguds Sukuk, ved den Magt, som eder er given over Tyve, at I tilsteder ikke den Tyv Roe eller Hvile til at side eller staae, lige eller gaae, sove eller hvile sig nogen Tid, føren han ber det tilbage, som han har stiolet denne Mand N. N., og byder jeg med rød Viind, hvorudi gloende Jeren er sluket 9 Gange.“

Hdskr. no. 2.

¹⁾ Tilføjet. — ²⁾ Hdskr.: mig.

58.

At vise igjen for hvad Slags Sag man vil.

— — NB. Og leger du samme¹⁾ Pande i en Saae Brønd Vand eller Kilde Vand og tager 3 [Penninge]²⁾ i din høyre Haand og læser selv tredie efterfølgende Besværelse 3 Gange paa Rad [Torsdag]²⁾ Morgen eller om imellem 11 og 12 om Nat, og naar den er udlæst, lader en ukrænket Møe eller Qvinde, som er sygelig med Dreng — —³⁾. Efter du har gaaet 3 Gange baglends omkring Saaen og kast Pengene deri, see saa i Vandet, da aabenbares synlig i Vandet det Menneskes Ansigt, Gestalt og Klæder, som den paatvilende Gjerning har gjort.

„Jeg maner dig, du mægtige Djævel Saxal i Østen, jeg

maner dig, Scarreal i Sonden, jeg maner dig, Correal i Vesten, jeg maner dig, Perrelich i Norden, med alle fordømte Sjæle, som i Helvede og Skjersild ere, at I nu anner denne min Gave, som jeg eder nu ofrer, og leder mig strax det Menneske hid, som den Gjerning N. haver gjort, at jeg maa see hannem skinbarlig i dette Vand, hans Ansigt, Gestalt og Klæder, og kjende hannem: det maner jeg eder nu i denne Stund ved Gud Fader, Søn og hellig Aand, ved Guds Almægtighed, ved Guds Retfærdighed, ved Guds ubegribelige Visdom, ved Guds Majestætes Magt og Kraft; og aldrig før haver enten Hvile eller Roe i Helvede eller i Jorderig, før I dette efterkommer. I den mægtige Djævels, Lucifers, Navn. Amen.“

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Se nedenfor no. 158. — ²⁾ Skrevet med tegn. — ³⁾ Noget må være udfalden.

59.

At det Menneske N. skal igjenbære det N., han staa, og aabenbarlig bekjende det, han haver gjort og talet.

Tag selv 3: et Becken fuld af reene gloendes Gløer, Hybentorn, Hylle eller Enetræes Gløer, eller 9 Gløer af samme Slægs første [Mandag]¹⁾ Morgen imellem 11 og 12, efter at Nyet er tændt, eller 3 [Mandage, Onsdage, Torsdage eller Søndage]¹⁾ paa Rad i den Djævels, Lucifers, Navn, og leeg dem i Öjet paa en Seneps Qvern og derpaa en Klud af dette Menneskes Klæder, som Gjerningen N. haver gjort (om du den kan bekomme, og om du veed, hvo det er), og som du vilt restituere. Male saa auet omkring med den venstre Haand i Satans Navn og læs 3 Gange:

„Nu frem i den mægtige Djævels, Lucifers, Navn, Amen! — Nu maner og besværer jeg eder, I mægtige Djævre, Safel, Agel, Totafel, Sefel, Agel, Traffel, Sefel, Egel, Ugalefel²⁾, I, som altid haver Magt og Vold at binde paa Jorden det, som er bunden i Helvede, jeg besværer eder nu i denne Stund ved Gud Fader, Søn og hellig Aand, ved Guds Almægtighed, ved Guds ubegribelige Viisdom, ved Guds uovervindelige Kraft og Magt og ved Guds uendelige Værelse og uudsigelige Majestætes Ære; jeg besværer eder ved Guds Søn,

Jesum Christum, ved hans hellige Undfangelse og Fødsel, ved hans hellige Pine og Død, ved hans hellige Nederfarelse til Helvede, ved hans ærefulde fra de døde Opstandelse, ved hans glædelige Himmelfart; jeg besværer og formaner eder ved den værdige Trefoldighed og ved alle Guds gode, hellige Engler; jeg besværer og formaner eder ved Soel og Maane og ved Planeter og alle Stjerner, ved Himmel og Jord, ved Ild og Veir, ved Bjerger og Dale, ved Skov og Mark og ved alt det som Gud haver skabt, synligt og usynligt, som haver Aande og som ikke haver Aande, paa Jorden, under Jorden og i Jorden, — ved alle disse Ord og Formaninger besværer jeg eder, at I nu strax binder det Menneske N., i hvor han er i Verden, som den Gjerning N. haver gjort eller mig den Lögn haver paa sagt, og at I ikke lader hannem have nogen Rolighed, Liise eller Hvile i [Hjerte]²) eller Sind, i Villie eller Tanker eller i nogen sine Lemmer eller Ledemoder, jndvortes eller udvortes, sovendes eller vaagendes, og at han ikke enten æder eller drikker, sover eller hviler, førend han kommer hid og igjen fra sig læger det N., som han har stjaalet i N., paa Bordet for mig i denne Stund og offentlig bekjender denne Gjerning N., han haver gjort, og den Lögn N., han mig haver paa sagt. I den mægtige Djævels, Lucifers, Navn. Amen.

Og ligesom disse Gløer nu brænder j eders og i alle Djævlers Navn, ligesaa skal og det Menneskes Hjerte, som det N. her staal, og som mig den Lögn haver paa sagt, bluse og brænde, indtil han kommer hid til mig etc.“

Tag saa en Glød af Qvern Öjet, leg den under din højre Fod, trød saa paa den og siig:

„Saa vee skal dette Menneskes Hjerte blive, som dette N. haver gjort, og som mig den Lögn N. haver paasagt, som denne Gløer bliver ned under min høyre Fod, og lige saa vist skal og det Menneske, som dette N. har stjaalet, og som den Gjerning N. haver gjort, og som den Lögn N. haver paasagt, komme hid til mig, før end han enten æder eller drikker, sover eller hviler, og legge det N., han stjaal i N., paa Bordet for mig i denne Stund og offentlig bekjender den Gjerning, han haver paasagt, som jeg nu træder denne Glød under min høyre Fod. I den mægtige Djævels, Lucifers, Navn. Amen.“

Probavi. Læs siden Exordium generale og gack din Kaas og see dig icke tilbage.⁴⁾

Hdskr. no. 1.

- 1) Skrevet med tegn. — 2) Disse navne stemmer nøjagtigt med thottske saml. no. 241, 8vo, bl. 4. — 3) Hdskr. har et tegnet hjerte. — 4) Thottske saml. 241, 8vo bl. 5 har slutningen fuldstændigere: „Giör dete nj Gange med same nj Gloer; siden gach vd aff Huset, luch Dören til effter dig och see dig icke tilbage, saa kommer da Tyffuen samme Dag och begierer aff din Mad eller Øll eller Ild til Laans eller til Kjøbs eller til Giffuendis, men lad ham aldelis indtet bekomme, da skalt du see din Løst paa hannem, med huad Such och Jammer hand skal lege det staalene fra sig.“

60.

Er Tyven borte med det, han haver stjaalet.

Tag skaip Viinædike og det hvide af 3 eller 9 Eeg, klappe det vel tilsammen og slaae deriblandt Sølvarglød (germanice Silbergeld) og stryg et Stycke Papiir 9 Gange dermed og lad [det] hver Gang tørkes af sig selv; paa dette Papiir skriv efterfølgende Runer første [Mandag]¹⁾ Morgen, efter Nyet er tændt, i den Djævels, Lucifers Navn, med Blod af en kulsort Hanes Kam, skjær saa samme Kam af og leg i samme Skrift med noget (om du det kan bekomme) af det Menneskes Klæder, som du tvivler paa, eller som er henrømt, og indsvøb det i et Stycke Svine Blære, som er vel igjennemblødt j en Qvindes Melk, som giver en Dreng Die, og bind det vel tilsammen med en unødt Hampetraad, som er spunden [Søndag]¹⁾ Nat imellem 11 og 12 j Fandens Navn, og leg det saa i gloendes Gløder af Hyldetræ eller Hybentorn, at det kan der langsommeligen fortæres, og vogte dig, at du ikke lugter Røgen deraf og ey heller seer dig tilbage, naar du har lagt det i Jlden og vil gaae deden igjen. NB. Og siig disse Ord, naar du legger det i Jlden:

„Nu frem i den mægtige Djævels, Lucifers, Navn. Amen. Saa vee og bange skal dit [Hjerte]²⁾ blive og altid være, og saa skal dit [Hjerte]²⁾ bluse og brænde i nederste og inderste [Hjerte]²⁾ Røder med ulidelig og ulæskelig Brynde og gruelig Pine og Smerte og aldrig sluckes eller svales, ligesom denne Skrivt og disse [Runer]³⁾ nu brænde j denne Jld, indtil du hid igjen kommer og igjen fra dig legger det N., som du har stja[a]let i N., og aabenbarlig bekjender det, du haver gjort eller talet, førend du enten æder eller drikker, hviler eller sover. J den Djævels, Lucifers, Navn. Amen.“

Naar denne Skrivt begynder at brænde, da begynder den skyldige, være sig Tyv, Manddrabere eller bortrømte, strax at rende tilbage, haver ingen Roe i [Hjerte]²⁾ eller Sind og hverken sover eller hviler, æder eller dricker, førend han har lagt det, han staa, paa dit Bord for dig og sin Gjerning eller Løgn bekjendt offentlig for alle.

Disse ere [Runerne]³⁾:

XIAIIVX
 † sACHAN²†CAI
 †CIT²AgAR
 PEST²xΘno²x†
 IIII

Hdskr. no. 1.

1) Skrevet med tegn. — 2) Hdskr. har et tegnet hjærte. — 3) Hdskr. Ruiner, Ruinerne.

61.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Tag Davids Psaltere, knepe en Nøgel deri paa den 50 Psalme og skriv det Menneskes Navn, som du haver Suspect til for den begangne Gjerning N. eller paatalede Ord og Lögn, og stap ind i Nøglhullet, og læs saa selv tredie fornævnte Psalme: „Gud Herren, den mægtige, taler etc. og imidlertid skal hver Person holde sin Langfinger under Nøglhovedet og saaledes lade Bogen hænge paa Fingeren. Naar du nu kommer saa langt i Psalmen, at du begynder at læse di Ord: „Naar du seer en Tyv, da løber du med hannem, og du haver Omgængelse med Hoerkarle (Trolqvinde[r] eller Trolkarle)“ etc., dersom da Bogen med Nøglen løber omkring, rører sig og springer af Fingeren, da er det Menneske, hvis Navn du haver indstapet i Nøglhullet, skyldig i den paatvilede begangne Gjerning, være sig Tyverie, Horerie, Troldom eller løgnagtig Paasagn. NB. In hoc opere

erunt ad minimum tres personæ, videlicet tuipse et virgo incorrupta prægnaſqve cum puella vxor.

Hdskr. no. 1.

62.

A.

Hvorledes man kan binde en Tyv, at han ikke kan komme af Krendsen.

Man maa 3 Gange gaa et Krends og ſige det efterfølgende hvert Gang og det om Morgen, før Solen ſtaaer op, og ſkal ſkee om Aftenen, efter Solen er gaaet ned, førſt at gjøre [3 Kors]¹⁾ og der efter at gjøre [3 Kors]¹⁾:

„Maria, Moder Guds, gik over det Land; der ſtod 3 Tyve, vilde tage og ſtjæle hendes kjære Barn²⁾. Da ſagde Maria: „Bind, Petrus, bind!“ — Petrus ſvarede: „Jeg haver dem bundne i Jern og Baand med Guds Ord og med den ſande Herre og Gud.“ — [Du]³⁾ Tyv og Tyvinde maa bunden være og ſtaaе som en Stock og ſtaaе som et Block, til du mig tæller alle Stjerner, der paa Himmelen ſtaaer, og alle Sandskorn i Havets Grund og alle Blade, der paa Træerne groer, og alle Steenflock, der imellem Himmel og Jord er. Du maa nu i Djevelens Navn ſtaaе, til jeg dig med min Tunge Forlov giver at gaaе, det ſiger jeg dig i Navn Gud Faders, Guds Söns og Gud den hellig Aands.“

[3 Kors]¹⁾.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ I hdskr. er tre kors tegnede. — ²⁾ Hdskr. tilføjer: „af der han“, hvortil der ikke ſynes at findes noget tilsvarende i de trykte optegnelſer (fra Tyskland og Schweiz) og ſærligt ikke i formularen hos Müllenhof (Sagen, p. 517—18, n. 34), der ellers ſtår kilden til den her meddelte (oversættelſe fra tysk?) meget nær. — ³⁾ Müllenhof. a. s., hdskr.: den.

B.

At binde en Tyv.

„Marie reiste om Landet, da kom Chriſt til hende, tog hende ved Haanden; da kom der 3 Tyve og ville ſtelle fra hende. † Seus † Deus † gratius — — Igien ſkal du ſtaaе som en Stok og som en Blok og tælle alle Stjerner paa Himmelen. † Seus † Deus † gratius. Igien ſkal du ſtaaе som en Stok og ſee som en Blok og tælle ald Sandskorn paa Havens Bund † Seus † Deus † gratius. Igien ſkal du ſtaaе

som en Stok og see som en Blok og telle ald[e] Græsstraee paa Jorden † Seus † Deus † gratius.“ — [4 Kors]¹⁾.

Hdskr. no. 2.

¹⁾ I hdskr. 4 kors tegnede.

C.

Kunst at binde en Tyv.

Moder Maria gik over Land; hun tog det lille Barn ved sin høyre Haand. Gabriel begyndte at le. Hun sagde: „Hvorfor leer du?“ — Han sagde: „De gaar paa Tyveri og vil det frastiele dig.“ — Hun sagde: „Binder dem med Guds Bond deres Hender, at alle de Tyve og Ty[v]kierlinger maae lamme og stok og stille staae, saa længe til de faae talt alle Stierne paa Himmelen og alt Sand i Havet og aldrig stiele mer.“ I Navn G. F. S. og h. Aand. Amen.“

Hdskr. no. 2.

63.

Løsgivelse af den Tyv¹⁾.

„Hvad staaer du her i Djeven²⁾ hans Baand? gak hen udaf Djevelens Haand!“

3 Gange maat du den Tyv med den venstre Fod støde³⁾, saa kan du⁴⁾ ham afprygge og lade ham gaae, hvor han vil.

Hdskr. no 1.

¹⁾ I hdskr. umiddelbart efter 62 A. — ²⁾ Hdskr.: „Djevlens“. — ³⁾ Hdskr.: „støde ham“. — ⁴⁾ Hdskr.: „du paa“. —

64.

At slaae Öjet ud paa en Tyv.

Tag en Kaaber Nagle, som er smedet 3 Söndage, før end Solen opstaaer, i Fandens Navn; tag saa det hvide af et Æg og gjør et Öje deraf og hav Qvægsølv derudi; sæt samme Nagle derpaa og slaae til, da mister Tyven Öjet, og sig:

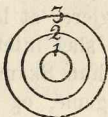
„Jeg slaar dens Öje ud i alle [Djævlens Navn]¹⁾, som har stjaalet mit Gods.“ —

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr.: Djævlens Guds.

65.

En Tyv, der stjæler fra een, et Öje at udslaae.

Det 3die Kreds imod Solen.

Det 2det Kreds imod Solen.

Det 1ste Kreds imod Solen.

Ethvert af disse Krinds skal drages i Navn Faders, Söns og hellig Aands. Tag en Gaffel, Söm eller hvad det er, set det i den liden Kreds; først sig disse Ord:

„siehe, siehe Begalille;

fliehe, fliehe Fialialle!“

Slaae saa til, er Öjet borte.

Hdskr. no. 1.

66.

At faae tilbage Hexen, som har forgjort N. N.

Gjør en Jld i en Bagovn Natten [imellem]¹⁾ Torsdagen og Fredagen imellem 12 og halv 1 inden lugte Dørre af Hyld eller Nyber Træ, og naar Jlden er udbrændt, da skille Gløderne i 2 Deelee; sæt saa i Satans Navn en nye Potte med samme Menneskes Skarn udi, som er Pis, Møg, Blod, Negle og Haar af alle Steder, hvor der voxer Haar paa hans Legeme, mit imellem Gløderne og sig:

„Saa vee skal dit Hjerte blive, som har forgjort dette Menneske N. N., og saa skal alt dit Hjerte og alt det, i dig er, indvortes og udvortes, bluse og forbrænde med ulidelig og ulæskelig Brynde og gruelig Piine og Smerter uden Af-ladelse i Satans Navn, som dette Menneskes Pis, Møg, Blod, Negle og Haar nu svies og forbrændes i denne Jld j Navn Gud Faders, Söns og hellig Aands, indtil du hidkommer og aabenbarer denne din Gjerning, førend Klokken slaaer, og førend du enten æder eller drikker. Nu sidder og forbrænder jeg med denne Jld j Satans Navn dit Hjerte og Fødder, din Lever og Lunge, din Mund og Tunge og alle dine Lemmer og Ledemod og alt det, som i dig er og paa dig er, indvortes og udvortes. Jeg sidder og forbrænder dig med samme Jld, som Djevelen piner og forbrænder den rige Mand og alle fordømte Sjæle med j Helvedes Afgrund i denne Stund, j denne Dag, i dette Aar, og alt saa længe Verden

staaer. I de mægtige Djævelers Navn, Lucifers, Beelcebubs og Belials. Amen.“

Lad saa Potten staae og langsom hensyde og forbrændes, da kommer selv Hexen rendendes og begjerer at laane, tige eller at give dig Haand, men lad hende slæt intet faae, ey heller icke giv hende Haand, da faaer hun Skam og Pine nok og bliver forbrændt over alt sit Legeme, og Patienten bliver da frisk. Siden kast Asken over dit Hoved i en rindendes Beck og gak din Vey, som vist nock hjælper.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. „til“.

67.

At fordrive den faldende Syge.

Lad gjøre en Sølv Ring af arvet eller tigget Sølv og lad skrive disse Ord der inden udi. Saa lenge som han haver den Ring paa sin Finger, da falder han ikke.

† DABIT † HABI † HABER † HEBER †

Hdskr. no. 1.

68.

Raad for den faldende Syge.

Tag et Stykke Pergament og skriv paa den Side, som skal vende udad:

HEBER = NABI = ☉AW = HASE =,
og paa den Side, som vender ind til Armen:

MEL = HABE = 607 = AW = AWIO =.

Bind det om den syges Arm, lad det sidde stille til den samme Tid, som den er ombunden; skjær det siden af og kast det i Ilden. Det hjælper vist. Den syge skal og begjære dette Papiir i Jesu Navn. —

Hdskr. no. 2.

69.

At fordrive Kolde Sygen.

[a] Skriv disse Ord paa et Stykke Brød og giv Febricitant-en et Stykke med et Ord paaskrevet tiendes og fastendes hver Dag, [b] og heng disse Ord paa Papiir skreven saa som et Amulet om hans Hals:

[a] 1. Fecana † 2. cageti † 3. daphenes¹⁾ † 4. gebare † 5.

Gedaco † 6. Gebali † 7. stant sed non stant phebas † 8. hecas † 9. et hedas²⁾).

Disse Ord skrives paa ni Stycker, som sagt er, [b] men til et Amulet saaledes:

Facana † cageti † daphenes † gebare † gedaco †
gebali † stant sed non stant phebas † hecas et hedas †
Det fordriver alle Slags Kolde Syger.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ N. Hemmingsöns: Admon: de superst. mag. vitand., sign. C2; hdskr. daphenæ. — ²⁾ N. Hemm. a. s.; hdskr. hadas.

70.

For Kolde Syge.

Saa tag et got Smøre Brød og skriv siden paa det dise Ord:

†
† cabet †
†
† †
† † Kata † †
† †
† † †
† † † Katalick † † †
† † †

Hdskr. no. 1.

71.

At fordrive Kolde Sygen.

[Skriv]¹⁾ disse Ord paa 3 Stykker Brød:

1. Gabat. 2. gadat. 3. Gollyt.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Tilføjet.

72.

At fordrive Kolde Sygen.

A b r a c a d a b r a

A b r a c a d a b r

A b r a c a d a b

A b r a c a d a

A b r a c a d

A b r a c a

A b r a c

A b r a

A b r

A b

A

Hdskr. no. 1.

Den her manglende brugsanvisning findes første gang hos Serenus Sammonicus (ed. Parisiis 1533, cap. 52):

Inscribes chartæ quod dicitur Abracadabra
sæpius et supter repetis, sed detrahe suma
et magis atqve magis desint elementa figuris
singula, qvæ semper rapies, et cætera figes,
donec in angustum redigatur litera conum.
His lino nexis collum redimire memento.

— — —
Talia languentis conducunt vincula collo;
Lethales abigent, miranda potentia! morbos.

73.

At fordrive Kolde Sygen.

K a l a m a r i s

K a l a m a r i

K a l a m a r

K a l a m a

K a l a m

K a l a

K a l

K a

K

Hdskr. no. 1.

Om anvendelsen heder det thottske saml. no. 241, 8vo, bl. 20:
„Skriff dette Torsdag Morgen och heng om Patientens Hals.“ Ander-
ledes derimod i indledningen til Rasmus Hansöns danske bearbejdelse af
N. Hemmingsöns Admon. de superstit. (Kbhvn. 1618): „Item, naar mand
faar Kaaldesiuge, da søger mand til dem der skulle skriffue for, huilcke
der somme skriffue et Ord, somme et andet, somme skriffue Calamitas
somme Kalamaris, oc andet saadant Gæckerj, huilcket mand skal paa
atskillige Tider æde vdi sig.“

74.

At fordrive Hovedværk.

Hæng disse Ord, med Patientens eget Blod skreven, om
hans Hals tiendes, da stilles strax Hovedværken, i hvor
gruelig den er.

		milant	$\frac{1}{2}$	VITALOT		
milant	$\frac{1}{2}$	VITALOT	vatt	milant	$\frac{1}{2}$	VITALOT
	vatt				vatt	

Hdskr. no. 1.

75.

At fordrive en Pestilenz Byld, item Rosen etc.

Skriv dette Ord saaledes som efterfølger, som Pesten, Bylden eller Rosen sider, da forsvinder han strax. Det er lige meget, enten du skriver med Kride eller med Black eller med Patientens Blod.

SVSI

N

SVSI

N

Hdskr. no. 1.

76.

At vinde Kjerlighed.

Skriv dette Ord: Sadorsa paa et Eg og dit og hendes Navn der runden omkring med dit Blod af din Gillefinger [Fredag]¹⁾ Aften i Fandens Navn, og leeg saa samme Eeg hos Jlden: Førend Eeget bliver vel steeget, da kommer hun til dig og gjør din Villie.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

77.

At vinde Kjærlighed.

Skriv disse Runer med dit eget Blod i din høyre Haand og klap hende for paa Bugen med den:

Angla, Achila, Achtila,

da kommer hun til dig i din Seng og gjør din Villie.

Hdskr. no. 1.

78.

At vinde Kjærlighed.

Skriv disse Runer og Ord med dit eget Blod og hav altid hemmelig paa dig, da haver du altid Yndest og godt Lidende for din Tale, og Qvindfolk elsker dig og vil gjerne være hos dig og omgaes med dig.

[a] *Urria þræðin h Hæ*

[b] eller disse:

i n r g l a p l E m s m r s t,

[c] eller disse:

b a t v r n e o t r n t o o t r a r e d a c t,

[d] eller disse:

l l g t g h g g g a g p m g p x x

[e] eller disse:

2 3 b d t o 3 g o z p a a h t h t

[f] eller disse:

D H H C B T o 2 3 o f p a h t e x t

[g] eller disse:

Mersus Fallon MEtora Tخته Mersus Faber Metoro Tخته.
Hdskr. no. 1.

79.

At vinde Kjerlighed.

Skriv disse Runer i din høyre Haand med dit eget Blod
og saa Haand:

[a] Noter mater tereget mater,

[b] eller disse:

A b c a d e g o g o d r a S e,

[c] eller disse Runer i din høyre Haand, og klap hende for paa
Bugen med dem:

† I P D R

[d] eller disse:

A b a d e p g p w † † 2 A † p † B x,

[e] eller disse:

C N B C B B M 4 E S E S I B A B B C † I † †,

[f] eller disse:

Orson, Morson, Dorson,

[g] eller disse:

Dulcen cedon Mardi amelle,

[h] eller disse Ord paa Brød, og giv hende at æde:

X * A

[i] eller disse Runer paa hendes Klæder eller hendes Skoe:

A N e . . ¹⁾ M E T

da skal hun strax komme til dig i din Seng og gjøre din
Villie, følge med dig eller løbe efter dig, naar du reiser.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ To ulæselige bogstaver.

80.

Om en Pige lader sig bruge af andre.

Da skriv disse Ord med dit eget Blod i den høyre Haand:

Al Palat Elsna,

saa bekjender hun strax.

Hdskr. no. 2.

81.

At udfritte hemmelige Ting og Bedrifter, Anslag og Oplag.

[a] Stød Galost til Pulver og hav under din venstre Armhule, men Messen siges; leg det saa paa hendes Bryst imellem hendes Patter, [b] eller disse Runer:

† 4 JNR † f † 8

[c] eller disse:

Elam, Eloy, Galoy,

naar hun sover og adspørg hende, da siger hun med høy Røst alt det, hun haver gjort og veed.

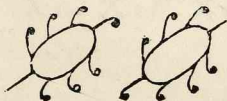
Hdskr. no. 1.

82.

At du skal ikke faae Ulykke nogensteds.

Skriv disse Ord med dit eget Blod Torsdags Morgen imellem 11 og 12 og bind for paa dit Bryst og bær saaledes hemmeligen, da vederfares dig ingen Ulykke, ihvor du est, men din Uven skal flye for dig altid.

L 4 JhN Lc a r r FL Amen.

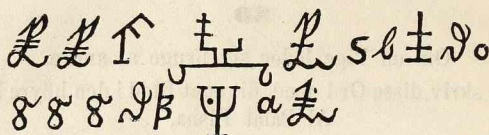

Hdskr. no. 1.

83.

At faae Lykke og Fremgang i al sin Handtering og i det — — —¹⁾.

Skriv disse Runer med dit eget Blod [Torsdag]²⁾ Morgen og bær altid paa dig under din høyre Armhule:

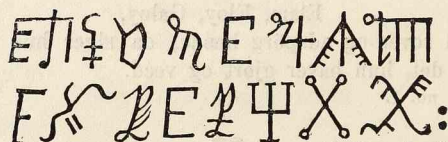

Hdskr. no. 1.

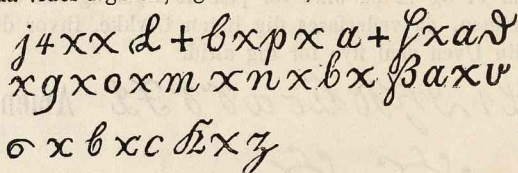
1) Noget er glemt. — 2) Skrevet med tegn.

84.

At faae, hvad man beder om og vil vide og erlange af nogen.
 [a] Leg disse Runer, skreven med dit eget Blod [Torsdag]¹⁾
 Aften i Fandens Navn, naar Maanen voxer til, under dit
 Hoved, naar du gaaer til Sengs, og vær ædru og bedriv ey
 nogen Ukydskhed 3 Nætter for og derefter, da drømmer du
 om Natten, og det aabenbares dig i Sövnne, som du skal
 bede om.

[b] og bær disse Runer, som herefter staaer, [Fredag]¹⁾, [Torsdag]¹⁾ eller [Söndag]¹⁾ Morgen, skreven imellem 12 og et, det er første Time efter Solens Opgang, hemmeligen paa dig, da vides dig Bön, og du faaer, hvis du begjerer af nogen.

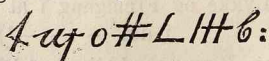
Hdskr. no. 1.

1) Skreven med Tegn.

85.

At gjøre en Hest halt.

Tag Pergament og skriv derpaa:

Limber

Stik saa der igjennem en Hest Skoe Söm, som er slaaet en [Söndag]¹⁾ Morgen för Solens Opgang, j Heste [Fjedet]²⁾ og

mærk Stedet gandske vel, thi dersom du [ey]³⁾ finder Stedet igjen, da bliver Hesten halt for sin gandske Livs Tid.

Hdskr. no. 1.

1) Skrevet med tegn. — 2) Hdskr. Fodet. — 3) Tilføjet.

86.

At stille Ildebrand.

Tag et nyt Stycke Blye, som ey haver været udi Brug, og skriv derpaa:

Annaron Emmarron Natan

og kast det i Jlden.

Hdskr. no. 1.

87.

Naar Jlds Nød er for Haanden, saa skrif disse Ord og kast dem i Jlden:

*A G 2 a K a w i, w, a D a m a
E l y i D e 4 4, P r o l a, l u v e s*

Hdskr. no. 1.

88.

Naar en Tyv haver stjaalet noget fra dig, og du vil, at han skal igjen bringe det, saa skrif disse Characterer paa et Brev og leg det under Dørtræet, som Tyven er udgaaet, som efterfølger:

x E x P x R E V a p e x ::

Hdskr. no. 1.

89.

At vise igjen.

Tag 2 Stycker Blye, som icke er brugt, og skriv disse Ord derpaa:

Abra Setliti oat is acs Redempt

Jacob Comu Reduybib,

og leg det ene Stykke under, det andet over Dören.

Hdskr. no. 1.

90.

Een probatum Kunst.

Naar man er bleven bestaallen, hvorledes man kan bekomme det.

Man tager en Knif og skriver disse Bogst[aver]:

S. P. s. e. a. t. o. Z. w. o. p. o. t,

og ligger under Pudlen om Aften, na[a]r man gaaer til Sengs og sover, saa skal det vesselig komme.

Hdskr. no. 3.

91.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Gjöres [Söndag]¹⁾ Morgen. Skriv disse Ord paa hvidt, unöt Pergament [Torsdag]¹⁾ Aften og leg under dit Hoved, naar du vilt gaae i Seng, og reed saa Sengen af Svine Leyer paa det Sted, som du aldrig tilforn haver liget, da drömmar du om Natten om det Menneske og seer hannem i Sövn, som den Gjerning N., hvorm tviyves, haver gjort.

[a]

A B C E R 1+X — V B Aar 3

[b] eller disse Runer:

A D O G y f M

[c] eller disse Runer:

ot 27 X L B o L f h t 2 t
B t 7 o t b t y t L t g t p t L
t a t a t B t t M t d

[d] eller disse Runer:

A t h t 7 d t r t x t 2 3 t i t

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

92.

At vise igjen.¹⁾

Læs 36 Gange:

† Alegas † Alegal † Alega

† Sextum²⁾ † Essoletem³⁾

† Drager † Mefit⁴) † Arnols
 † Arnols⁵) † Artefie † Athemi*).

Hdskr. no. 4. (=A.)

- 1) Thottske saml. no. 241, 8vo, bl. 12, (=B): „At gjöre skudfrj. — Skrif disse Ord paa it Støche huit Pergement och her paa dig under din høyre Armhule, da kand ingen skiude Hul paa dig“; Sybrianus. Malmø 1771, s. 8 (=C) mangler overskrift og nærmere oplysning. — 2) Foran Sextum er der vist bortfalden et ord, svarende til B's: „ana“. — 3) C; B: Essoleten; A: Esdetem. — 4) B, C; A: Mefrit. — 5) B, C; A: Amols.

93.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Skriv disse Ord paa et Stycke Ost eller Brød og siig hemmeligen, naar du stopper det i Munden paa det Menne-ske, som du haver suspect for den begangne Gjerning N.:

„Dersom du haver det N. gjort eller talet, da æd dette Stykke, som jeg dig nu giver, i den Djævels, Lucifers Navn, Amen; men dersom du haver det N. ikke gjort eller talet, da æd det i Christi Navn, Amen.“

Er han skyldig, da voxer samme Stycke Ost eller Brød i hans Mund og bliver saa stort, at han kan icke nedsjuncke det, men hans Mund begynder at fraaes lige som en Ornes, og hans gandske Krop begynder at skjælve og bæve ligesom Æske Løv.

[a] Pax † Fax † Max †,

[b] eller disse Ord:

Max † pax † Fax †,

[c] eller disse Ord:

Agrisso Kryali RYsiterrolium Serrapsin, Mendasi, planor, oraton, ayos, eyos, ayos,

[d] eller disse Ord:

Deffaus † Diffaus † Max † pax † Vucax † Max † pax † verax † justus † es † Domine † et † rectum † est † judicium † tuum † (probatum est);

[e] eller disse Ord:

⊗ jnfans ⊗ Divans ⊗ Evax ⊗ Pax ⊗ Max ⊗ vivax ⊗

*) Herefter anføres i hdskr. uden overskrift (Sybrianus, Malmø 1771, s. 7: „Fra onde Mennesker. Forvarelse“):

† Lie † Tyro † Kamo
 † Sydome † Aig † Tonis,

giv ham at æde; [f] eller disse Ord:

Sabin Straxionn ꝛ texonn alium, iracum iretra fax in salium resem strax nolet. (probavi).

Hdskr. no. 1.

94.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Klip et Stykke Papiir for hver Person, som du mistænker, og paa et af dennem skriv det Navn „Peder“, og kom dem alle tilsammen i en Potte; lad saa hver Person tage en af Potten useendes: hvilken af dem, der faaer den Sædel, som Navnet „Peder“ er paaskrevet, den haver gjort samme Gjering, som omtviles. — Probavi.

Hdskr. no. 1.

95.

Vil Tyven ikke legge det fra sig, som han haver stjaalet, eller bekjende det, han haver gjort.

Er han der i Gaarden, som han haver gjort Gjerningen, være sig Styld¹⁾ eller Hoer, da skriv disse Ord paa unøt Blye og leeg under Dörtærskelen, at han gaaer derover, da skal han visselig legge det staalne Gods fra sig og bekjende alt det, han der i Gaarden haver gjort.

[a] *In nomine²⁾ Diaboli Luciferi: jmpendia:
+ propendia + jmpendias + propendias:*

[b] eller disse Ord saaledes:

jmpendia + jmpendias + propendia + propendias + in nomine Diaboli Luciferi, amen.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. Skyld. — ²⁾ Hdskr. Jnomine.

96.

Tyv at kjende og fast at sætte.

Skriv efterfølgende:

*I La $\frac{1}{22}$ L $\frac{1}{22}$ M x B ŷ ŷ x x x
x x # g E x x x.*

Saa skal man gaae om Morgen, førend Solen opstaaer, et Gang rundt om imod Solens Opgang om et Huus, en Have, et Træe, i lige Maade naar Mark liger sammen; leg saa disse skrevne Ord under din Fod i din Skoe; ved Omgaaende tie stille, og alle Aar et Gang. Naar da en kommer og vil stjæle, bliver den staaende udie Kredsen og kan ikke komme deraf.

Hdskr. no. 1.

97.

En probatum Konst.

Naar man har et Kammer, som [man] vil bevare for, at Tieve ikke skal bestielle det, saa skrive paa et liedet Sedel følgende Bogstaver:

I. N. R. J.

og lige under Dörssellen.

Hdskr. no. 3.

98.

Om du er forgjort og vil vide af hvem.

Skriv saa disse Ord paa Papiir:

Agios, Agios, Agios,

og læg dem under dit Hoved, naar du sover, da skal du see det onde Menneske i Drömme, som haver forgjort dig.

Hdskr. no. 2.

99.

At fordrive Kolde Sygen.

Tag ald hans P., som han giver fra sig strax efter paroxysmum, og bage en Kage deraf med Meel, og giv en hungrig Hund eller et Menneske den saa heel at æde, da skal du befinde, efter du haver gjort det 3 Gange paa Rad, at Hunden eller Mennesket, som Kagen har ædt, faaer Kaalde Sygen, men Febricitanten bliver karsk.

Hdskr. no. 1.

100.

For Koldfeber.

Somme tager en levende Æderkoppe imellem 2 Nød-

Skalle og lader den hænge 9 Dage om den siuges Hals, og den samme Time, som den bliver paahængt, skal den igien aftages og henkastes udi et Vand.

Hdskr. no. 5.

101.

Kolden at fordrive.

Tag Moesz, som er groet paa en Liig Steen, 3 Haandfulde, koge det udi tynd Øll og giv den syge Soesen at dricke.

Hdskr. no. 1.

102.

At fordrive Hovedværk.

[a] Lad en ukrænket Møe eller Dreng p.... paa Dørtærskelen j det Huus, som Patienten er udi, tag saa lidet Ædike og slaae paa samme Sted tillige og gjør af denne Jord en sey Dynd; af den Dynd smør paa Patientens Pande tiendes, [b] eller gjør en Krands af den store Jernurt, Verben kaldet, og sæt paa Patientens Hoved.

Hdskr. no. 1.

103.

At fordrive Tandverck.

Er det en Mands Person, som haver Tandværk, da skal han før Solens Opgang, tiendes, paa sine Knæ liggendes, tage med sin Mund en Mundfuld Jord paa den sidste Qvindfolks Grav, som i Kirkegaarden er begravet, og gaee dermed 9 [Fjed]¹⁾ derfra baglends og saa spytte samme Jord ud i en reen Klud og indsætte det j et Navers Boer Hul tiendes og gaee derfra og see dig ikke tilbage. Men er det en Qvindes Person, da skal hun tage sin Mundfuld af Jord paa den sidste Mandfolks Grav og handle dermed som lært er, da forgaaer Tandverken og kommer aldrig igien.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr. „Fod“.

104.

At fordrive Tandverck.

Opdrag af Jorden uden Jern den Urt Karserod tiendes

før Solens Opgang og stang Steden eller Tandem, som du haver Pine eller Verk i, med den 3 Dage paa Rad, og set den siden i Jorden igjen paa den samme Sted, som du drog den op, da faaer du aldrig mere Verk eller Pine i den Tand eller paa det Sted.

Hdskr. no. 1.

105.

At fordrive Vaarter.

Rör tiendes Vaarterne med Erterne i den samme Stund, som Nyet tændes, hver [Vaarte]¹⁾ med sin særlige Ært, og bind dem siden alle sammen i en unøt Klud og kast dem baglends fra dig og gak din Kaas og see dig ikke tilbage, da løsnes Vaarternes Rødder, og de falder af, men den, som optager samme Klud, han faaer Vaarterne paa sig.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr.: Maanet.

106.

For Ortter.

Tag Traa af een Teen, som en rætskafvens Piige spinder, og begyndt fra den første og til den sidste, slaae een Knude for hver og læg den paa et surdt Stød under en Kampesten; naar den bliver forraadnet, saa er Orterne borte.

Hdskr. no. 4.

107.

Blod at stille.

Tag en Kile, som sidder i en Bænk eller et andet Sted, rör i Blodet dermed; slaae den saa i sit Hul igjen, saa standser Blodet strax.

Hdskr. no. 2.

108.

Et andet Støkke om at stille Blod.

Mand tager tiendes et Hönse Æg og pikker et lidet Hul paa den spesse Ende, og saa tager mand en liden Draabe ud af Hviden, og saa væder mand det i lidet Rugmeel, og saa gaar mand tiendes hen og lader 3 Draaber Blod dryppe i Æget; klin det saa efter igjen, sæt det saa i heede

Gløder tiendes paa den store Ende, dæk det vel til. Naar Ægget stivnes, stilles Blodet.

Hdskr. no. 2.

109.

At mand skal icke dricke og sværme.

Tag den Froe, som flyder af en træet Hestes Mund, og tvære i en Drick Viin, Miød, Brændeviin eller Øl og giv ham uvidendes i hvad det er at dricke.

Hdskr. no. 1.

110.

Kunst at holde een vaagen.

Naar man binder Hovedet af en Aftenbakke i en sort Klud og binder det under den høire Arm, da sover du ikke, før det kommer bort igjen.

Hdskr. no. 2.

111.

At faae at vide, om et Menniske er forgiort af Troldom.

Tag og giör Skorsteen en gandske reen og fey den vel, tag saa rendt grön Bøge Brende og brend det i Aske, tag saa en Sigte eller fiindt Skinne Saal og sel det ofver et nyt 4 Skillings Leer Fad; lad den syge lade sit Vand der paa: dersom den syge er fortröllet, da findes der Haar i, naar Asken knybes og skiæres igiennem, lige som mand knyber Smör. Si deus pro nobis quis contra nos. In nomine trinitatis sanctissimæ¹⁾.

Hdskr. no. 4.

¹⁾ Hdskr.: sangtitime.

112.

At vide, om et Menneske er förgjort.

Sag et Menneskes Morgen P.. i en nye Leer Potte imellem 11 og 12 [Torsdag]¹⁾ Morgen, sæt det paa en Hylle eller Hyben Torn Ild j Fandens Navn: dersom Potten icke kand syde over, da er samme Menniske förgjort.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

113.

At vide, om Huus eller Gaard er forgjort.

Leeg en Penefeder med Qvægsølv paa Ledstolpen [Torsdag]¹⁾ Morgen: løber det ud fra Gaarden, da er Gaard[en forgjort]²⁾, men løber det ind imod Gaarden, da er Gaarden icke forgjort.

Hdskr. no. 2.

¹⁾ Skrevet med tegn. — ²⁾ Tilsat.

114.

At binde den, som er forgjort.

Fylde en Svine Bleere med Patientens Excrementer Skjærtorsdag Morgen og heng op i Skorstenen, som Røgen driver allertyckest, og lad den hænge der, saa længe der er noget igjen.

Hdskr. no. 1.

115.

At binde den, som er forgjort.

Tag et Lod Tyriack, jet Lod hvide Løg, 2 Lod varm, nyegjort Svinemøg; stød det tilsammen og gjør Plaster deraf og leg yderst paa Patientens høyre store Taa, om han er forgjort nedenfor Beltestedet, men paa hans høyre Tommelfingers Ende, om han er forgjort ovenfor Beltestedet, saa opdrager dette Plaster en stor Blære; stik den op med en Knappenaal, saa udrinder det onde, som er i Legemet; det samle paa en Flig af Patienten Skjorte eller Særk og indsæt [Fredag]¹⁾ Morgen imellem 11 og 12 i et Hul i en Eeg, versus²⁾ orientem, og slaa en Told i Hullet og gak derfra og see dig icke tilbage, da bliver Patienten karsk.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn. — ²⁾ Hdskr.: versus.

116.

At binde den, som er forgjort.

Tag Ege Løv, som ere aftagne i May for St. Hansdag (eller og imellem den 15 Aug. og 8 Septemb.); er di tørre, da blød dem i Brønd Vand, saa bliver di grønne. Eller tag St. Hans Urt, perforatum¹⁾ kaldet, Cheledonia og Hvid-

løg; leg dem ordentlig mit paa Centrum en [Fredag]²⁾, [naar]³⁾ Klokken er 12, og lad lige paa til samme Klokeslet igjen. Det uddrager det onde, som er i Legemet, eller en Deel deraf i Hulet; hvilket du skal tage og indsætte i et Hul i en Eg etc., saa uddrages og forsvinder det overblevne onde, som endnu er i Legemet, og Patienten bliver karsk.

Hdskr. no. 1.

- 1) Hdskr.: perforate; 2) hypericon perforatum, prikbladet perikon, smlgn. Francisci Petrarchæ Glücksbuch, beydes des Guten vnd Bösen. Augspurg 1539, fol. — p. 69: „Hypericon, das ist St. Johans Kraut, welches sie derhalben auch Teuffelsruhe nenⁿen, dasz der Satan darvon flieheth.“ — 2) Skrevet med tegn. — 3) Tilsat.

117.

[Mod Forgjørelse og Troldom]¹⁾.

Bær 3 hvide Løg, som har sidet 3 Juleaftener i Jorden, saa est du fri for al Forgjørelse og Troldom.

Hdskr. no. 1.

- 1) Tilsat.

118.

Til Folk eller Creature.

Huul en Gulerod fra den spidse Ende og lad den Syge lade sit Vand [tiendes i den]¹⁾; hæng det saa i en Skorsteen i Røg: ligesom Vandet svinder, saa svinder ogsaa det onde Menneske.

Hdskr. no. 2.

- 1) Sybrianus, Malmø 1771, p. 22; hdskr.: „og Blod“, hvilket ikke kan være rigtigt.

119.

At en Pige skal elske dig.

Stik Hul med en Knappenaal paa din Gille¹⁾ Finger næst ved den lille paa den venstre Haand og lad 3 Draaber deraf i [et Glas Viin eller Brændeviin og lad hende drikke det aldrig saa lidet, saa elsker hun dig, om det endog var en adelig Frue²⁾].

Hdskr. no. 2.

- 1) Smlgn. no. 76; hdskr.: „lille“. — 2) En anden opskrift (også i hdskr. no. 2): „— et rødmusset Æble; lad hende æde det, saa elsker hun dig.“

120.

At vinde Kjærlighed.

Leg en Peberkage under din venstre Arm Hule [Onsdag]¹⁾ eller [Fredag]¹⁾ og lad den vel igjennem svedes og giv hende fastendes ind at æde, da bliver hun gal for dig.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

121.

At blive elsket af en Pige.

Tag en grøn Frøe og sæt den i en Æske, som er omboret med Huller, kast den paa en Myrehob; om et Par Dage kan du tage den igjen, og da finder du kun tvende Been, det ene som en Kniv, det andet som en Krog. Naar du rører Pigen med Krogen, da elsker hun dig, og med Kniven, da vil hun dig hade.

Hdskr. no. 2.

122.

At alle Mennesker elske dig.

[a] Tag Tungen af en Svale og læg under din Tunge: med hvem du taler, hun har dig kjær.

[b] Tag en Steen, som findes i et Aftenbakke Hoved; bær den hos dig, saa skal hver Mand elske dig.

Hdskr. no. 2.

123.

At enhver elsker dig.

[a] Tag Hjertet af en Andrækker og bær det hos dig, [b] eller den høire Fod af en Hane, saa bliver alle dine Uvenner dine Venner, naar du bær den hos dig.

Hdskr. no. 2.

124.

At en Karl ikke forlader en Pige.

Vil Pigen tage noget af hendes Tids Renselse, en Skee-fuld, naar hun faaer den, og giver Karlen den ind i Øl at drikke, han skal aldrig forlade hende.

Hdskr. no. 2.

125.

Naar een er forgjort, at man imod sin Villie skal elske.

[a] Stød en Tand af et Dødningehoved og røg dermed, saa er du hjulpen.

[b] Tag en Muur eller Kirkesvale; flæk Hovedet i 3 Parter, saa finder du en Steen; bær den hos dig altid.

Hdskr. no. 2.

126.

Et andet Middel om samme.

Dersom Du mod din Villie skal elske og efterløbe, saa træk et Par nye, sværtede Strømper paa eller et Par nye Skoe og gaae gesvindt en Miils Vei i dem, til dine Fødder sveder. Tag derefter din høire Skoe af, slaae Øl eller Viin deri og drick det reent af i een Drik, saa er du paa Timen anderledes sindet.

Hdskr. no. 2.

127.

At dølle Kjerlighed.

Tag 2 Feer af 2 Hane Kyllinger, naar di hugges, og Jord imellem dem, naar di hugges op, i Fandens Navn og kast imellem dem, som ere gode Venner, i Fandens Navn, men Feerene maa man brænde.

Hdskr. no. 1.

128.

At vide, om en Pige er Møe eller ikke.

Brænd Matrum Urt og lad Pigen lugte til det Pulver: er hun ikke Møe, saa maa hun strax lade sit Vand.*)

Hdskr. no. 1; en opskrift af samme indhold i no. 2.

129.

Et i Naturen forborgen Stykke, naar en Mand er vantroe imod sin Kone og tænker, at hun lader sig bruge af andre Mandfolk.

Tag en Seyersteen, naar hun sover, læg den paa hindes

*) Det samme opnås efter lignende opskrifter ved at lade hende drikke en skefuld brøndvand eller vin, hvori der er opløst „sal Armoniacum eller Harpax“ (no. 1), haregalde i en kande øl (no. 1) eller „gul Rav i noget“ (no. 2); ligeledes når man lader hende lugte røgen af brændende peberrod (no. 1) eller bukkeblade (no. 1).

Hierte Kule og over hinds Jssebeen, saa lader sig tilkiende paa følgende Maade: er hun reen og frii, da vil hun kierlig undfanges ham, men er hun skyldig, da bliver hun raszinde, falder ud af Sengen og løber bort, naar hun vogner, i nogen Tiid.

Hdskr. no. 4.

130.

At udfritte hemmelige Ting og Bedrifter, Anslag og Oplag.

Tag Hiertet af en Natugle eller Hornugle tet op til Hjertet paa et hart sovende Menneske og adspørg saa om hvis, som talet eller bedrevet er, da siger samme Menniske med høy Røst alt, hvad det haver gjort eller vil gjøre, saa og alt, hvad det haver talet og snakket, sandferdeligen.

Hdskr. no. 1.

131.

Om Börn som bliver fød.

[a] Naar et Barn er født og er skildt fra Eeffterbyrden, gack saa tiendes og skiær et Stycke af Eeffterbyrden, stick en Gaasepen i giennem og lad Konen blæsz 3 Gange i giennem Pennen, saa forgaaer alle Eeffterwerkerne, og hund faaer dem icke mere; dog er det at agte, at det skal giöres — ¹⁾ bæge Kiön, baade ved Piige og Drænge.

[b] Gjem samme Peen, til Barnet faaer Forstand og skal lære noget, i hva[d] det og kand have; lad saa Barnet see i giennem Pennen, saa blive[r] det lætnem til at lære.

[c] Widre er og, om samme Barn bliver sygt, da giör Polver af det, der sider over Pennen, og gif Barnet jnd i V[iin], af hvad Sygdom det er, saa kand [det] komme sig.

Hdskr. no. 4.

¹⁾ Der må mangle noget.

132.

At vandre og ikke blive træet.

[a] Tag til dig Bynke eller Jern Urt, saa bliver du ikke træet, [b] saa bider dig ikke heller nogen Hund eller Øgle. — Man maa grave dem op, naar Solen staaer i Jomfruen, 8te Dage for Bartholomæi eller og 8te Dage derefter.

Hdskr. no. 1.

133.

At en Hest ikke lettelig bliver træt.

Hæng Hesten Ulvens store Tand om Halsen, saa løber han vel og bliver ikke lettelig træt.

Hdskr. no. 5.

134.

At en Hest bliver snell-løbende, saa og sagt-løbende og lind og lett paa Tømmen.

Saa lad hans Skoe skiære af en Skoe, som een er ombragt med, det giver gesvinde Heste, og dersom du gjør Bidsel og Mundstykke deraf, saa gjør det, at Hesten bliver from, taalmodig og lydig, om den end var endnu saa vild, utæmmet og bidsk.

Hdskr. no. 5.

135.

At gjøre en Hest halt.

Tag 3 Söm af en gammel Heste Skoe, et Söm af en gammel Liigkiste, som er opgravet af Jorden, slaae dette Liigkiste Söm mit imellem di 3 i en Hestes Houslag i Jorden i Fandens Navn, saa bliver Bestet saa længe halt paa samme Been, donec auferantur e terra.

Hdskr. no. 1. — En anden opskrift af samme indhold i no. 2.

136.

Kan en Hest ikke stalde.

Dersom en ukrænket Møe opløser sit Kilde Baand og slaaer Hesten i Ansigtet der med, da stalder han strax overflødeligen og giver sit Vand fra sig.

Hdskr. no. 1.

137.

Naar Munden er tilspærret paa Hesten.

Heng ham 3 Scabiosæ-Rødder, af blaa Jernurt, hvert Stykke 3 Tommer lang, 3 Stengler Ruder, 3 Stykker Brød-Skorpe af Overdeelen, 3de Finger Salt; tag saa Kors-Kirke Nøglen, brek Hestens Mund op, drey Nøgelen til den rette Side imod dig herom 3de Gange.

Hdskr. no. 5.

138.

Døer Faar af Sygdom.

Tag det første døde Faar og nedgrav det, paa sin Bug ligendes, i Porten i Jorden med indvendt Hoved imod Gaarden, saa lever dine Faar og trives efter den Dag. Dette forstaaes ogsaa om Kalve, Føl, Gjes og Höns.

Hdskr. no. 1.

139.

At Faar og Lam skal leve, formeres og trives vel.

Tag secundinem, strax et Lam er født, og opheng det i et Fiskergarn j Skorstenen, som Røgen opdriver allertyckest, og lad henge der altid, da lever dine Faar og Lam og bliver mangfoldige og trives vel, saa og preserves de fra alle Slags Troldom saa og Sygdom, og dette forstaaes ogsaa om Kalve, Føl, Grise, Gjes og Höns etc.

Hdskr. no. 1.

140.

At faae snart Smör, naar man kjerner.

Gjör en Nagle af et Tyve Læncke Led [Torsdag]¹⁾ Morgen uden Jld i Satans Navn, indslaae det i Kjernen eller Staven, saa ingen veed, hvad Jern det er; kjerne saa altid om [Fredagen]¹⁾ inden lugte Dörre, da faaer du snart og godt Smör.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

141.

For Bier, til di kan formere dem got.

Tag et Hugorm Broyt og grav det ned under Bietræet paa en Torsdag Morgen, førend Solen staaer op, saa formerer de dem meget vel efter det.

Hdskr. no. 1.

142.

At Bier skal ikke flyve bort.

Pone particulam¹⁾ sacramenti in alveario²⁾.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Hdskr.: particulum, — ²⁾ Hdskr.: alveari.

143.

At et Kreatur ikke skal løbe bort.

Om du kjøber en Hest, Hoppe, Koe eller andet, i hvad Slags det er, og det icke skal drive fra dig, da, det første det faaer at æde, lad det æde paa din Dug.

Hdskr. no. 1.

144.

At ingen Hund skal gjø ad dig.

Bær hos dig den Urt med Rod, som man kalder Serpentiin eller Øgle Urt, saa gjør ingen Hund ad dig.

Hdskr. no. 1.

145.

At Orme og Slinger skal flye for dig og ikke gjøre dig nogen Skade.

Menge vor Frues Senge Halm i al din Mad og Drikke, da tør du ikke redes, at Orme skal gjøre dig Skade, om du med oben Mund sover i Græsset om Høsten.

Hdskr. no. 1.

146.

At en Slange skal døe for dig.

Tag en Hesselkjp, som er et Aar gammel, og stik dermed en rund Kreds omkring Slangen, saa maa den døe i Kredsen, og alle Slinger løber bort fra dig, naar du bærer samme Kjp hos dig.

Hdskr. no. 1.

147.

At en Mand skal icke slaa sin Kone.

Skjær af hans Nejle paa Hænder og Fødder [Tirsdag]¹⁾ Morgen og bind dem i en unødt Klud og indset dem i et Naurs Boerhul i Huset, saa ingen det veed eller nogen Tiid faaer at vide, og slaa en Told i Hulet, da slaaer han dig aldrig.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

148.

At komme en Stue fuld af Folk til at slaaes.

Gak tiendes hen udi Gildes Gaard, tag der en Steen, Træe eller Been og slaae til Hunden der i Gildes Gaarden, og naar Hunden har bidt i samme Steen, Træe og Been, da tag det op tiendes og kast det i Fandens Navn i en Kakkellovn, saa bliver de strax galne og slaaes, til samme Been af Ovnen igjen udtages.

Hdskr. no. 1.

149.

At dølge en Bøsse.

Naar du hører Skraldet af en Bøsse og seer ingen, saa grav strax i Fandens Navn en liden Törv og vend den omkring, saa det øverste kan vende ned, saa skal han aldrig derefter have Nytte af samme Bøsse mere, saalænge den Törv ligger bagvendt.

Hdskr. no. 2.

150.

Er din Bøsse forgjort,

da lad den med løs Krudt, see saa til at faae en levende Hugorm, og lad ham krybe i Bøssen, og skyd ham i Luften strax ud; siden skyder den vist.

Hdskr. no. 2.

151.

At skyde Vilt.

Tag Hjertet og Leveren af en Flagermuus og kom det iblandt Blyet, naar du støber Kugler, saa kan du træfe, hvad du vil.

Hdskr. no. 1.

152.

Kunst at gjöre sig usynlig, saalænge man vil.

Tag Hjertet af en kulsort Kat og grav det ned i den norder Side af Kirken (det skal være en Torsdag Aften Klokken 9) i en liden nye ubrugt Potte udi Jorden. Den 3die Torsdag Aften paa samme Tid om Aftenen tager du det

op igjen, da finder du en Ring i Potten: naar du bærer den paa din Finger, er du usynlig.

Hdskr. no. 2.

153.

En anden Maade at gjøre sig usynlig paa.

Man opsøger et Ravnerede, hvor Ungerne ere nylig lagte ud; tag saa een af Ungerne og bind i den ene Ende af en Strikke og den anden Ende ved Redet men saa, at du kan staae paa Jorden og naae Ungen. [Slaae saa en Pæl udi Jorden lige under Ungen for at kjende, hvor den er¹⁾]; saa kommer den gamle og putter en Steen i dens Hals: tag den, saa er du usynlig.

Hdskr. no. 2.

¹⁾ Vistnok misforstået; smlgn. J. Árnason, Þjóðsögur I, 650: „stínga upp í hann gínkefli, svo hann geti ekki òtið.“

154.

At gjøre sig usynlig.

Tag et Eeg, som en kulsort Høne haver verpet en [Onsdag]¹⁾ eller Skjær[torsdag]¹⁾; leg det i en død Mands Pande, som er taget paa en Kirke Gaard eller paa en hedensk eller forbandet Sted [Løverdag]¹⁾ Nat imellem 11 og 12 i Fandens Navn, (dog skal du icke lede efter den men tilforn vide, hvor du kan tage den), eller leg det i et Hyl Kar eller i et Becken og p... derpaa, at P... vandet skjuler Eeget; tildæke saa samme Pande, Kar eller Becken, og sæt det hen paa et lønligt Sted, som ingen kommer til, og lad det saa staae i 9 Dage, men den niende Nat ved samme Klokeslet da finder du en Dverge Steen i Eeget; gjem den i unøt sort Silke, og naar du vilt være usynlig, da leg den under din — —²⁾.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn. — ²⁾ Et par ord er aldeles bortblegede; rimeligvis har der stået: „venstre Armhule“; smlgn. J. Árnason, Þjóðsögur I, 650: „Geyma skal hann undir vinstra armi.“

155.

At gjøre sig usynlig.

Skille et haarsødet Eg og leg det saa i et Myre Bed [Løverdag]¹⁾ Nat mellem 11 og 12 i Fandens Navn; niende Nat

derefter tag det op igjen ved samme Klokeslet, da finder du en Dværge Steen mit i Æget, gjem den; naar du vilt være usynlig, da holdt denne Steen i din høyre Haand.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

156.

At gjöre sig usynlig.

Tag en gammel han Ravn, riv hans Hjerter af hannem uden Staal eller Jern og leg det i et af de Hul i et Dødinge Hoved, som Öynene har sidet, og leg det saa i en Grav paa Kirke Gaarden eller i Jorden paa et forbandet Sted (eller og Rettersted); den 3die Nat derefter finder du en Ring i Öyehulet; naar du sætter denne Ring paa din Langfinger i Satans Navn, da kan ingen see dig.

Hdskr. no. 1.

157.

At man kan see saavel om Natten som om Dagen.

Bestryg Öynene med Blodet af en Flagermuus, saa kan du see saavel om Natten som om Dagen.

Hdskr. no. 1.

158.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Tag en Mands Pande paa en Kirke Gaard eller under en Gallie [Torsdag]¹⁾ Nat imellem 9 og 10 og gak med den i din Mund 3 Gange baglends omkring Kirken eller Gallien, og naar du kommer hjem, da leg den tiendes under dit Hoved med de forige skrevne Runer²⁾ og liig paa Svine Leyer paa det Sted, som du ikke haver liget før, da aabenbares det Menneske for dig i Sövn, som Gjærningen har gjort, eller som det haver sagt.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn. — ²⁾ Hdskr: Ruiner; de findes foran, no. 91.

159.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Leg en Græshoppes Hjertes Pulver i et Stykke Papir

under dit Hoved [Torsdag]¹⁾ Aften, naar du gaaer til Seng, da drømmer du om, hvor den Ting er, som er forborgen, skjult eller dølt, tabt eller staalet.

Hdskr. no. 1.

¹⁾ Skrevet med tegn.

160.

[At vise igjen.]¹⁾

Samle Soel- ... bel,²⁾ naar Solen gaaer i Løvens Tegn; tag den samme Urt og een Ulfs-Tand, vikle det ind i et Laurbær-Blad, kom det i een Silcke-Pude eller Pung, heng den paa den blotte Hud; den samme kand ikke noget Meniske være fiendsk; naar du legger denne Pung om Natten under Hovedet, da, saafremt dig er noget frastaalet, kommer Tyven dig for i Søvne.

Hdskr. no. 5.

¹⁾ Tilsat. — ²⁾ I hdskr. er tre bogstaver bortblegede, men efter J. Árnason, Þjóðsögur I, 647 er planten „lækjasóley“ ɔ: vand-ranunkel (Bj. Haldorsen). —

161.

At vise igjen for hvad Slags Sag, man vil.

Tag en Tyvs Skinnebeen og skrab deraf i en Drik Øl og giv ham fastendes at drikke: er han skyldig i den paa-tvivlede begangne Gjerning eller og er Tyv, da kløges han strax.

Hdskr. no. 1.

162.

At en Tyv skal bringe igjen, hvad han haver stiolet.

[a] Hvor en Tyv har været, da grav hans Fodspor op, eller om du kan faae noget af hans Klæder; hæng det i Skorstenen, saa maa Tyven tilbage med det igjen; [b] eller kog hans Spor i en Potte Vand.

Hdskr. no. 2.

163.

Haver du Had til nogen og vil hævne, saa tag hans Møg saa varmt, som du kan faae det, hæng

det i Røg i en Pose og lad det hænge der, saa længe du vil, saa svinder han bort.

Raad derfor.

Men vil du hielpe ham til Rette igien, saa tag Posen ned af Røg og kast den i rindende Vand; hver Dag tager den til og forfriskes.

Hdskr. no. 2.

